

CONTRA

nr 5 2012 (nr 225 från starten) årgång 38 Pris 25:-

**Befolkningsexplosionen
som kom av sig
Mansförbjudet
Tillväxtverket**

9 770347 647008

garanterat politiskt inkorrekt

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvärgivare

Géza Molnár

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM
Telefon 08-720 01 45
E-post redax@contra.nu
Internet hemsida <http://www.contra.nu>
Sluten del endast för prenumeranter:
<http://www.contra.nu/prenumerant/oversikt.html>
Användarnamn och lösenord finns endast i den tryckta utgåvan av Contra.

Prenumeration

Minst 175, rekommenderat 250 kronor, per år. Inbetalas på plusgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 5682-0392.
Studerande 95 kronor, ange skola/universitet vid betalningen.
Finland: Minst 20 euro per år.
Bankgiro Sampo 800018-70846087

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Molnár
Redaktion: Géza Molnár, C G Holm och Fredrik Runebert
Övriga medarbetare: Benny H. V. Andersson, Carl Andersson, Karl-Göran Bottwyk, Tommy Hansson, Bertil Häggman, Bertil Lindblom och David Stavenheim samt Christer Arkefors i Italien, Bertil Wedin i Mellersta Östern och Allan C. Brownfeld i USA.

Presslagd 2012-11-18

Carlshamns Tryck & Media AB,
Karlshamn 2012

Omslagsbilden ansluter till artikeln om befolkningsexplosionen som är på väg att upphöra. Fruktsamheten går ner drastiskt i hela världen och det gäller även områden som Mellanöstern och Ostasien, där antalet barn per kvinna är nere på europeisk nivå. I Afrika söder om Sahara är dock talen fortfarande höga, men de sjunker snabbt. Befolkningsexplosionen var det stora katastrofhotet på 1960-talet. Nu kan vi konstatera att det inte blev någon katastrof.

CONTRA-NYTT

Brian Crozier död

En av det Kalla krigets främsta kämpar har avlidit. Brian Crozier föddes i Australien och avled i London på sin 94-årsdag, den 4 augusti. Redan som ung flyttade han till England med sina föräldrar, men han bodde också sju år i Frankrike och lärde sig tala flytande franska.

Brian Crozier började tidigt arbeta som journalist, först skrev han om musik, men gick senare över till politik. Han uppmärksammade den internationella kommunismens metoder och grundade 1970 i London *Institute for the Study of Conflict*, som tog fram en rad rapporter om kommunismen och sovjetisk expansionism. En dag 1979 var låsen utbytta och Crozier fann att han fått sparken av sin styrelse. Han misstänkte att KGB låg bakom "palatsrevolutionen", men började inte kriga om saken utan startade en ny hemlig organisation med personal från MI6 och CIA. Crozier byggde upp kontakter med både Margaret Thatcher och Ronald Reagan och fick vid ett flertal tillfällen företräde inför dem för att rapportera och diskutera. Han hade bägges öra och gjorde på det sättet stora insatser för frihetens sak vid tiden före kommunismens sammanbrott. Han berättade om det i sin självbiografi *Free Agent*, där han även berättade om en anti-kommunistisk CIA-aktivitet i Köpenhamn där några Contra-aktivister hade nöjet att medverka. Den kommunistiska frontorganisationen Världsfredsrådet hade ett möte i Köpenhamn med deltagande av kommunister från hela världen. Anti-kommunistiska aktivister från Ryssland (i exil), Afghanistan (likaledes i exil), Tyskland, England, Danmark och Sverige (Contra) deltog i aktiviteter för att uppmärksamma allmänheten på vad Världsfredsrådet var för en suspekt organisation. Danska SÄPO (PET) gav benäget bistånd. Det blev framgångsrikt, så till vida att Världsfredsrådet aldrig mer höll möten väster om järnridån av den typ som avhölls i Köpenhamn.

Brian Crozier stod i Guinness rekordbok som den som intervjuat flest regerings- och statschefer (58 stycken). En av dem var Republiken Kinas Chiang Kai-shek. Om denne skrev Crozier senare en mindre smickrande biografi, "The Man Who Lost China".

Contras utgivning

Under andra halvan av 2011 hamnade vi på efterkälken med utgivningen av Contra. Tyvärr har vi inte kommit ifatt under detta år, men vi har hunnit med sex utgåvor under året (fast det borde varit sju för att vi skulle komma ikapp). En årsprenumeration avser sex nummer och är inte knuten till kalenderdagarna. När prenumerationen löper ut får Du en påminnelse i samband med det sista numret på prenumerationen. Inbetalningskortet som följer med varje nummer av Contra är avsett för beställning av Contra-artiklar eller för gåvor för att finansiera utgivningen av Contra.

Mansförbjudet

”Jämställdisten” Pär Ström, intervjuad i *Contra* nummer 2 2011, gav nyligen ut boken *Mansförbjudet. Könsdiskriminering av män och pojkar*. Det är en bok som går vidare på temat i hans bok *Sex feministiska myter från 2011* (presenterad i *Contra* nummer 3 2011). Men den här gången är det en mer legalistisk analys som Pär Ström gör. Det handlar inte om åsikter och genus”vetenskap” utan om konkreta inslag i lagar och förordningar som diskriminerar män och pojkar.

Samhällsutvecklingen har gått därhän att det idag inte finns några institutionella regler som begränsar kvinnors möjligheter i samhället. Däremot finns det ett flertal program och regler som begränsar männens motsvarande möjligheter.

Bidrag och subventioner till kvinnor – inte till män

Till en del handlar det om bidrag och subventioner, där den enda rimliga lösningen naturligtvis är att avskaffa hela rasket. Det finns dock ett särskilt statsbidrag för kvinnors organisering, där våra skattepengar sipprar ut i små projekt som bara kan glädja dem som håller på med dem – och som de rimligen skulle kunna hålla på med utan några statliga bidrag.

Några exempel: Kvinna Skaraborg får 170.000 kronor för att kvinnliga skribenter ska kunna skriva om sitt liv i Skaraborg idag i jämförelse med hur det var för femton år sedan. Soroptimisterna (en kvinnlig internationell motsvarighet till den tidigare helt manliga Rotary) får 185.000 kronor i bidrag för utbildning i projektledning (det finns naturligtvis inget motsvarande bidrag för utbildning av manliga rotarianer i projektledning). Föreningen Popkollo får 180.000 för fritidsverksamhet enbart avsedd för tjejer på temat musik. Det handlar visserligen bara om något tiotal miljoner om året, vilket för statsmakten kan verka obetydligt, men för den enskilde som inte får det bidrag som hans syster får kan vara betydande. Varför staten över huvud taget ska ge den typen av bidrag till organisationer och projekt är delvis en annan fråga. Men när Pär Ström väckte frågan om likabe-

handling blev han genast anklagad för att vara kvinnofientlig.

Filminstitutet särskilt snedvridet

Filminstitutet satsar särskilt på kvinnliga regissörer. Som vi alla vet är flertalet regissörer män och så har det varit sedan filmkonstens barndom. Men det har ju aldrig funnits något hinder för kvinnliga regissörer. Mai Zetterling, som började sin karriär som skådespelerska, regisserade fyra påkostade långfilmer på 1960-talet, men till syvende og sist är ju filmprojekt en ekonomisk fråga och när de sista filmerna inte drog tillräckligt med publik blev det stopp på finansieringen för mer än ett decennium. Med filmavtalet och bildandet av Svenska Filminstitutet 1963

cg.holm@contra.nu

skaffade sig staten ett avgörande inflytande på den svenska filmens utveckling och idag är det få filmer som kan göras utan att först ha fått bistånd från Filminstitutet (som finansieras genom en särskild avgift – som egentligen borde kallas skatt – på all filmvisning i landet, svensk såväl som utländsk). Filminstitutet har särskilda pengar för ”satsning på unga kvinnor i växthusverksamhet”. Det gäller kortfilmsprojekt och nätverksprojekt, där särskilt flickor i 15–20-årsåldern prioriteras. I filmavtalet, som delar ut nästan 200 miljoner kronor om året till svensk film (pengar som tagits från biljettintäkter i huvudsak), heter det att minst 40 procent av manusförfattare, regissörer och producenter ska vara kvinnor. Till årsskiftet skruvas dock tumskruvarna åt ytterligare och från 2013 gäller jämn fördelning mellan könen. Det är i själva verket en mycket ojämlig fördelning. Vid ett stödprojekt som särskilt inriktade sig på första- och andragångsregissörer inkom det 2007 ansökningar från 38 kvinnliga och 152 manliga wannabes. Den ansvariga filmkonsulenten Anna Östlund bestämde därför helt sonika att stödet framöver bara skulle gå till kvinnliga wannabes. Av per-

soner som söker sig till filmregissörsutbildning är 73 procent män, men genom snedvridning i uttagningsproceduren är nästan hälften av de intagna kvinnor. Det kan för övrigt noteras att det däremot är kvinnlig majoritet sökande bland dem vill gå teaterregissörsutbildning (62 procent). Skådespelaren Peter Dalle uttalade sig om snedvridningen i filmstödet i en intervju i lokaltidningen *Mitt i i mars* i år: ”Eftersom jag har fel kön får jag inga medel från Svenska Filminstitutet och det är helt vansinnigt och konstigt att det man har mellan benen ska styra fördelningen av pengarna. Alla ska så klart ha samma möjlighet men i min värld borde de bästa manusen vara de som är aktuella”. Dalle berättade också att de manus han skrivit hade han stoppat i byrålådorna. ”Det går inte att förverkliga dem så länge institutet är inblandade”.

Liknande privilegier gäller för kvinnor inom en rad kulturbranscher, och eftersom kulturen till så hög grad är statsfinansierad är det fråga om statligt uppmuntrad diskriminering av män.

Utbildningsväsendet

Umeå Universitet tycker att de har för få kvinnliga professorer. Därför har de avsatt 27,5 miljoner kronor. 12,5 miljoner ska användas för att rekrytera kvinnliga gästprofessorer, medan övriga 15 går till att befria kvinnliga forskare från undervisning och administration, så att de kan ägna mer tid åt forskning och därmed snabbare meritera sig för en professorstjänst. Högskolan i Halmstad, som är mycket mindre än Umeå Universitet, satsar 10 miljoner på ett liknande program. Vid Luleå Tekniska Universitet har man avdelat 12 doktorandtjänster (avlönade tjänster som möjliggör doktorandstudier) enbart för kvinnor. Och så fortsätter det på institution efter institution i landet.

På de lägre nivåerna inom utbildningsväsendet har den kvinnliga dominansen blivit allt större. För femtio år sedan var nästan alla lågstadielärare och en rejäl majoritet av mellanstadielärarna kvinnor. Från högstadiet och uppåt var flertalet lärare män. Idag är det en förkrossande dominans av kvinnor på lärarkänska ända

Sådana här bänkar finns än så länge bara på omslaget till Pär Ströms bok. Men den folkpartistiska riksdagskvinnan Cecilia Wigström har krävt P-platser reserverade för kvinnor.

upp till gymnasiet, något som märkts genom att undervisning och betygsättning förskjutits till att gynna flickor. Genom att flickor får högre betyg kapar de också åt sig en allt större andel av högskoleplatserna. Det har funnits en rad program för att gynna flickor på tekniska utbildningslinjer, men det är först 2012 som någon kommit på att det kan behövas satsningar för att stärka pojkarnas ställning i grundskolan. Men det behovet har ju uppstått främst på grund av tidigare missgrepp i hur skolan behandlar pojkar (och också till en del av en anti-pluggkultur som vuxit fram).

Konstiga prioriteringar på arbetsmarknaden

Antalet dödsolyckor i arbetet har dessbättre minskat drastiskt under senare decennier. Men fortfarande är det stora skillnader mellan könen. 2011 avled 38 män och 6 kvinnor i arbetsolyckor (2010 var siffran 48 män och 1 kvinna). Också olyckor som föranleder frånvaro var till större delen manliga – 16 229 mot 11294 för 2011 – 44 procent högre siffror för männen. För olyckor med frånvaro på minst 14 dagar var siffrorna ännu mer obalanserade, 6 462 män och 3 672 kvinnor, en skillnad på 76 procent. Siffrorna säger klart att det finns en del kvar att göra i arbetsmiljöfrågor och särskilt då i arbetsmiljön för män. Men hur ser det ut i verkligheten? Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) får i regeringens ”regleringsbrev” (det dokument där regerin-

gen fördelar budgetpengar och talar om för myndigheten vad den ska uträtta det kommande året) från 2011 höra: ”Statens Beredning för Medicinsk utvärdering ska systematiskt sammanställa kunskap om arbetsmiljöns betydelse för uppkomst av sjukdom. Därvid ska särskilt kvinnors arbetsmiljö beaktas.”.

Det finns också flera myndigheter som får order att speciellt prioritera rekryteringen av kvinnor. Inte minst försvaret, där de traditionella manliga dygderna nog får anses vara av avgörande betydelse för verksamhetens framgång. Man skulle ju kunna tänka sig att koncentrera rekryteringen av kvinnor på dem som uppfyller de behov som försvaret har. Men istället är det övergripande målet att öka andelen kvinnor och det ska ske genom att de manliga rekryterna ska vara mera mjukis- och mindre stridisar än tidigare. Vi får verkligen hoppas att Försvaret inte utsätts för ett verkligt prov på sin förmåga innan man tänkt om i de här frågorna.

Det finns också särskilda starta-eget-bidrag som bara riktar sig till kvinnor och invandrare. Andelen företagare är visserligen högre bland män än kvinnor, men förklaringen är att företagsamhet i typiska kvinnobranscher motarbetas av en rad myndigheter. Inom vård och skola har det länge varit kommunala monopol på det mesta, vilket satt sig i form av lägre andel kvinnliga företagare i hela befolkningen och lägre genomsnittslöner för kvinnor (skillnaden är nere på 2 procent om man tar hänsyn till bransch, utbildning och erfarenhet i yrket). Önskar statsmakterna nå

en större andel företagare är det enklaste receptet att släppa efter på restriktionerna för eget företagande inom vårdsektorn och att säga nej till alla förslag om ”återställare” där lättnader skett. Om man nu, vilket har skett, öppnar upp för företagande inom vårdsektorn så kommer det ju med automatik att innebära fler kvinnliga företagare. För dem som idag arbetar inom sektorn saknas ofta traditionen och kunskapen om hur det är att driva företag. Det gäller i lika hög grad kvinnor som män och det finns alltså all anledning att hålla den här typen av åtgärder könsneutrala – det vill inte staten.

Våld och skulder – främst ett problem för män

Det finns en rad områden där det görs särskilda insatser för kvinnor, trots att det är män som har de större problemen. Ett sådant område är våldet i samhället.

Enligt brottsförebyggande rådet (BRÅ) drabbades 40 910 män över 18 år av våld under år 2010. För kvinnor var motsvarande siffra 26 261. 56 procent fler män än kvinnor drabbas av våld. Men regeringens könsinriktade satsningar avser helt det kön som drabbas av minst våld. Regeringen fastställde till exempel för 2012 ett särskilt anslag på 109 miljoner kronor för ”arbete med våldsutsatta kvinnor, våldsutövare och barn som bevittnat våld”. Ytterligare 42 miljoner satsas på BRÅ för att de ska öka kunskapen om ”mäns våld mot kvinnor”. Inget ont om dessa satsningar, men varför sker inga motsvarande satsningar på det våld som är det största

problemet kvantitativt?

”Allt fler kvinnor har problem med att få ekonomin att gå ihop, till exempel har kvinnors skuldsättning genom obetalda sms-lån ökat under de senaste åren. Kronofogden vill förändra detta, bland annat genom en ny webbplats” heter det i ett pressmeddelande från Kronofogdemyndigheten i maj 2011. Vad som hänt var att andelen kvinnor med anmärkning på sms-lån ökat från 47 till 50 procent mellan 2008 och 2011. När andelen är precis

lika behövs det en särskild kvinnoinsatsning? Ser man till vanliga betalningsanmärkningar har 5,3 procent av Sveriges kvinnor och 8,5 procent av Sveriges män sådana. Än mindre där motiveras alltså särskilda insatser för kvinnor. Om män prioriterades särskilt skulle det ändå säkerligen dröja decennier innan proportionerna var lika för könen.

Så här kan man fortsätta på område efter område och Pär Ström gör det i sin bok. Att han satt fingret på en öm punkt

är uppenbart. Så öm att han anser att han inte kan fortsätta den verksamhet som han bedrivit inom jämställdhetsområdet sedan 2007.

Artikeln har lånat mycket av sakinformationen från Pär Ströms bok, men det finns vissa avsnitt som inte bygger på boken. Boken Mansförbudet kan beställas från AdLibris, Bokus eller Din lokala bokhandel.

Mobben och hot stoppar den fria debatten

Den 8 november meddelade Pär Ström att han lade ner sin aktivitet i genusdebatten. Han ”kom ut” som ”jämställdist” och dissident 2007 och har bland annat skrivit bloggen Genusnytt (<http://genusnytt.wordpress.com>). Han har också hunnit med tre böcker i genusfrågan, den sista kom så sent som i oktober 2012. Han framträdde i en TV-soffa och skrev ett inlägg på SvT:s hemsida: ”Sedan 2007 har jag varit aktiv i samhällsdebatten på området genus och jämställdhet. I dag lämnar jag den debatten. Orsaken är att den är omöjlig att föra. Många vet vid det här laget att jag inte köper den feministiska verklighetsbeskrivningen. Jag tror inte på könsmaktens ordning. Jag tycker inte att kvinnor behöver curlas eftersom jag anser dem vara lika starka och kapabla som män. I stället ska könen ha samma rättigheter och skyldigheter. Den synen delar jag med många svenskar. Skillnaden är att jag säger det öppet, vilket de allra flesta inte vågar. De vet nämligen att omedelbar bannlysning som kättare och en tillvaro som spottkopp väntar den som avviker från Den Enda Rätta Lärans – feminismen. Det har mycket riktigt drabbat mig. Från den dag jag kom ut ur garderoben som Avfälling har jag utsatts för enorma mängder hat, spott och spe. Sällan har jag mötts av en vilja till seriös debatt om vad jämställdhet egentligen är. I stället för att bemöta mig i sak har invektiven haglat, härskartekniken svingat sig till nya höjder och hånskratten ekat. När jag i våras organiserade en pubträff för

jämställdister (min term för oss som vill ha lika rättigheter och skyldigheter för könen) stormade det in ett 50-tal feministiska aktivister och försökte ta över mötet. Däribland författaren Maria Sveland. En av aktivisterna gav mig en teckning med ett avskuret manligt könsorgan. Feministerna hade använt Facebook för att under devisen ’Operation dicken: Kukmätning med Pär Ström’ trumma ihop folk till mötesabotaget. I puben filmade och fotograferade de flitigt. Flera jämställdister hängdes efteråt ut på bild som ’hatare’ i den statssubventionerade nättidningen Feministiskt Perspektiv under rubriken ’Feminister och hatare ansikte mot ansikte’ Även för den som inte var där är det lätt att förstå hur beteckningar som ”feminazister” uppkommer.

Pär Ström och meningsfränden Pelle Billing (<http://www.pellebilling.se>) fortsatte jämställdhetsengagemanget även efter pubaftonen på Söder i Stockholm med nästan dagliga inlägg på sina bloggar. Men i och med publiceringen av Pär Ströms bok Mansförbudet trapades feministernas hat och trakasserier upp. Pär Ström beslutade sig för att det inte var värt priset att fortsätta, han har trots allt en annan huvudsysselsättning. Pelle Billing följde efter några dagar senare.

För jämställdhetsanhängare finns det alltså mindre kvar på nätet när två av de främsta debattörerna har dragit sig ur.

Efter pressläggningen av Contra kommer sidan <http://jamstalldhet.se>

att öppnas. Den bör vara uppe och i drift när detta nummer av Contra når prenumeranterna. Vi kanske inte bör rekommendera den obesedd, men kolla in själv! Därutöver har vi Tanja Bergkvists förnämliga blogg på <http://tanjabergkvist.wordpress.com>. Hon går till angrepp mot ”genusvansinnet”. Ett av de senaste inläggen handlar om att Frejaskolan i Gnesta vill ändra NO-undervisningen eftersom det i läroböcker förekommit redogörelser för aktiva spermier och passiva ägg – en beskrivning av verkligheten är mer än vad de stackars eleverna kan tåla. Tanja citerar även rektorn vid Södertörns högskola som har formulerat följande tankar om universitetsutbildningen i fysik: ”En genusmedveten och genuskänslig fysik förutsätter en relationell infallsvinkel på fysiken samt att en hel del av det traditionella vetenskapliga kunskaps-innehållet i fysiken plockas bort. Påbudandet av snäv kunskap med en given mening är inte förenlig med skolans jämställdhetssträvanden. Det är sannolikt att en jämställd läroplan skulle uppfattas som en utmaning eller en provokation för många lärare och för många i det naturvetenskapliga samfundet som gärna vill se sin egen kunskap behandlad i skolan.” Tanja gläder sig åt att undervisa i envariabelanalys och tillämpad linjär algebra på KTHs sektion för Farkostteknik. Hon skriver att studenterna kanske kommer att bygga de rymdraketer med vilka vi kan fly vansinnet en dag.

Sverigedemokraterna

Väljarbasen och förhållandet till välfärdsstaten

Sverigedemokraternas sociala bas ligger bland unga lågavlönade eller arbetslösa män på landsbygden och i mindre orter. Därför har partiet fått så sällsynt dålig press, medias ledande företrädare är högavlönade i de större städernas inre delar, dessutom ofta kvinnor. Nye Contra-medarbetaren Carl Andersson tittar närmare på SDs väljarbas och deras politiska profil.

Sverigedemokraternas sociala bas

Den principiella frågan om välfärdsstatens vara eller icke vara diskuteras i dagsläget lika lite inom Sverigedemokraterna som i vilket annat etablissemangsparti som helst. Detta förhållande är sprunget ur det socialistiska arv från 1900-talet, som i det närmaste innebar att den historiska nationen Sverige kom att likställas med välfärdsstaten. Det fortsatt enorma skattetrycket, den oförankrade omfördelningspolitiken, det sterila kulturlivet och, inte minst, den upprätthållna vördnaden av välfärdsstaten i alla offentliga rum, utgör samtliga faktorer som bestyrker detta negativa arvs påtaglighet. Moderaternas reformation är ett exempel på hur en välfärdsbevarande retorik kan ge snabba resultat i ett sådant klimat. När ett parti som (SD) äntrar det svenska politiska finrummet för första gången, är det heller inte särskilt förvånande att framgången i hög utsträckning beror på en positivt angiven relation till välfärden.

Vurmen för det svunna folkhemmet är naturligtvis inte den enda grunden till Sverigedemokraternas framgångar. Kritik mot den uppenbart skröpliga invandringspolitiken är en politisk "bredsida" som de övriga partierna medvetet har avstått från och en möjlighet som Sverigedemokraterna utnyttjat med stor skicklighet. Då inga andra riksdagspartier omprövat sitt förhållande till den förda invandringspolitiken, är förutsättningarna för (SD):s fortsatta expansion tämligen goda. Knutet till dessa förutsättningar är förmågan att konsolidera partiets nuvarande väljarunderlag. Men hur ser Sverigedemokraternas underlag egentligen ut – den sociala basen – och hur är vidare deras förhållande till välfärdsstaten?

I en undersökning som genomfördes av SOM-institutet (2006) konstaterades att de flesta av (SD):s väljare placerar sig i mitten eller höger på den politiska vänster-högerskalan. Enligt undersökningen utmärker sig inte Sverigedemokraternas väljare som motståndare till välfärdsstaten och de profilerar sig inte heller som ett skattesänkarparti. Det finns hos (SD) inget urskiljbart principiellt motstånd mot skatteutjämningar och omfördelningspolitik, så länge det sker inom ramen för en homogen befolkning. I linje med detta

carl.andersson@contra.nu

blir den sverigedemokratiska kritik som riktas mot invandringen präglad av argument som har som obestridlig utgångs-

Partierna ska alla ha en blomma som symbol – bara Moderaterna och på sin tid Ny Demokrati, vågar gå sin egen väg. Sverigedemokraterna ansluter sig till mängden med en blåsipppa. Ett försök att vara som alla andra?

punkt välfärdsstatens bevarande. Den sverigedemokratiska vanan att ständigt redovisa invandringen som en i huvudsak ekonomisk belastning, förväntas alltså övertyga ett folk som i övrigt saknar insyn i den allmänna omfördelningspolitiken om nödvändigheten av att plötsligt bekymra sig över skattepengarnas användande.

2011 började Sverigedemokraterna själva att kalla sig socialkonservativa. I en intervju betonar Jimmie Åkesson att SD därmed placerar sig i mitten på den politiska skalan (DN 2011-11-15). I en svensk politisk kontext ter sig ett begrepp som socialkonservatism särskilt tomt och föga avvikande gentemot övriga partiers ståndpunkter. Partiets förhållande gentemot välfärden tycks vara cementerat – det sociala kommer före det konservativa. Sällan eller aldrig hör man representanter från (SD) som talar om att det kanske är just den överdimensionerade välfärdsstaten som främst möjliggjort den typ av invandring vi bevittnat de senaste 30 åren. Vidare har man i (SD) genom att utgå från välfärdsstatens bevarande, låst sina möjligheter att erövra problemformuleringsprivilegiet. En omfattande invandring kan motiveras på lika goda (eller dåliga) grunder utifrån utgångspunkten att bevara välfärdsstaten, som det gör att kritisera den från samma perspektiv. I dagsläget böjer sig Sverigedemokraterna för samma politiska imperativ som de övriga riksdagspartierna, med den avgörande skillnaden att de vill genomföra fördelningspolitiska reformer som specifikt gynnar svenskar. Någon principell motvilja mot fördelningspolitik som allmänt medel eller mål föreligger alltså inte hos partiet.

En sociologisk betraktelse över Sverigedemokraternas väljare ger vid handen att det i första hand är män som

röstar på partiet (enligt författaren och journalisten Niklas Orrenius rör det sig om hela 75 procent, DN 2011-03-22). Partiets väljare hamnar nedanför genomsnittet avseende utbildningsnivå och återfinns ofta i traditionella arbetarstäder. Samtidigt poängterar Orrenius att många (SD)-väljare har moderat förflutet, vilket kanske kan förklaras mot bakgrund av att inställningen till invandringspolitiken för dessa väljare förblivit den avgörande politiska vattendelaren.

Ett annat påtagligt mönster är att (SD)-väljaren i stor utsträckning återfinns i de södra delarna av landet, vilket har sammankopplats med en längre tradition av där förefintliga missnöjespartier. Också i dessa orter återges bilden av den typiske (SD)-väljaren som en "[...]jung, lågutbildad arbetare, arbetslös eller förtidspensionerad man som är bosatt på landsbygden" (DN 2010-10-23). Andra uppgifter gör gällande att den allmänne (SD)-väljaren betraktar sig själv som arbetarklass. Detta kan styrkas genom ett betraktande av utvecklingen i Malmö, där den traditionellt starka socialdemokratin tappat många röster till (SD) (DN 2007-10-19). Forskaren Heléne Löw anser att (SD) är "en blandform", som varken kan placeras höger eller vänster, en åsikt som inte stämmer särskilt väl överens med det faktiska väljarunderlaget. I samband med en intervju som Jimmie Åkesson gav i DN (2010-11-07) förekommer uppgifter om att (SD)-väljaren ofta betraktar sig själv som arbetare. Vidare är samma väljares medlemskapsfrekvens i LO lika utbredd som hos Socialdemokraterna.

I en undersökning genomförd av SOM-institutet från föregående år, noteras det att 29 procent av (SD)-väljarna anser att (S) är det näst bästa partiet och från samma parti ser 8 procent (V) som näst bästa alternativ. Tillsammans är det lika många som från samma parti ser (M) som näst bästa alternativ, alltså 37 procent. Denna splittrade profil är särskilt utmärkande för (SD). De övriga partiernas väljare har sina andrahandsval på samma ideologiska sida av den politiska skalan, medan (SD):s väljare tycks ha en dragning både åt höger och vänster (*I framtidens skugga*, 2011, s. 58). I samma undersökning påpekas det återigen att stödet för (SD) liksom för (S) är starkare bland lågutbildade (Ibid., s. 68).

Belysande gentemot de tidigare undersökningarna som relaterar till (SD):s väljarunderlag, är de uppgifter som framkommer gällande förhållandet till den offentliga sektorn och dess gränser. "Bland Sverigedemokraternas sympatisörer föreligger år 2006–2011 en övervikt

emot privatiseringar inom vård, skola och omsorg och Sverigedemokraterna har varit emot avskaffandet av stopplagen*. I dessa avseenden står partiets sympatisörer till vänster." Dessa väljares motstånd mot privatiseringar tar sig särskilt starkt uttryck i frågan om företags rätt att driva sjukhus i vinstsyfte (Ibid., s. 203). Trots att (SD)-sympatisören i regel delar ett flertal av de rödgröna väljarnas generella motvilja mot genomförandet av privatiseringar, ligger de underligt nog närmare de borgerliga väljarna i skattefrågor (Ibid., s. 205). Denna och övriga motsägelser som (SD):s väljare uppvisar, kan tas som intäkt för att de ideologiska avstånden inom partiväsendet generellt

*Stopplagen innebar att staten förbjöd landstingen att sälja sjukhus till vinstdrivande bolag. Vidare skulle minst ett akutsjukhus alltid behållas i landstingets ägo. Därtill var det förbjudet att sälja överkapacitet på sjukhusen till försäkringspatienter.

har minskat de senaste åren, men kan också ses utifrån perspektivet att invandringsfrågan verkar som överbryggande plattform (Ibid., s. 57).

Att studera väljarnas andrahandspreferenser anses kunna ge bra indikationer om framtida partibyen. En majoritet av (SD)-väljarna (66 procent) har en andrahandspreferens för de två största riksdagspartierna, vilket gör studiet av skillnaderna mellan de tre partierna än mer intressant (Ibid., s. 60). Det som primärt skiljer (SD) gentemot Moderaterna och Socialdemokraterna, är naturligtvis inställningen till invandringspolitiken – vilket inte förvånar, då det genomgående har varit (SD):s profilfråga. I SOM-undersökningen från 2011 framgår det att 19 procent av svenska folket känner en oro inför ett framtida ökande av antalet flyktingar, en relativt svag siffra som (SD) ändå kan bruka som stödjepunkt, som objektiv indikator på den egna politikens legitimitet i förhållande till den

SD till höger eller vänster?

I huvudartikeln framgår att Sverigedemokraterna hämtar ungefär lika många sympatisörer från M som från S+V, de tre partier som har störst flöden till och från SD. Om man ser på SDs ställningstagande i ideologiska frågor verkar det ganska naturligt, eftersom SD ömsom väljer en "högerlinje" och ömsom en "vänsterlinje". Här några exempel där SD valt den ena eller andra linjen i riksdagsbehandlingen:

Vänsterlinje

Nej till lättnader för andrahandsuthyrning av bostadsrätter
Höjda arbetsgivaravgifter för ungdomar
Höjd krogmoms
Höjd a-kassa och sjukpenning
Höjda bostadsbidrag
Sänkt skatt för pensionärer
Återreglering av järnvägen och banunderhållet åter till SJ
Återförstatligande av apoteken
Nej till NATO och EU
Stoppat utförsäljningen av SBAB och TeliaSonera
Gemensam linje med S+MP om friskolor

Högerlinje

Femte jobbskatteavdrag
Satsning på lärlingsjobb
Ökade försvarsanslag
Nej till kvotering
Förnyelse av kärnkraften

Ibland påstås det att SD röstat till 90 procent med Alliansen. Ungefär så kan det se ut vid en ytlig betraktelse. Men det är regeringen som lägger fram förslagen och regeringen har medvetet sett till att inte lägga fram förslag där S+V+MP+SD har gemensamma synpunkter. Det är först i samband med förslaget om lättnader för andrahandsuthyrning av bostadsrätter som regeringen framhårdar med att lägga fram förslag som möter de fyra partiernas gemensamma motstånd. Eftersom regeringen duckar i flertalet sådana frågor ger en enkel räkning av voteringsutfallet ett felaktigt resultat. I själva verket skulle resultatet för SD bli betydligt mer balanserat mellan blocken om de ursprungliga förslagen räknades. Ett typfall är det femte jobbskatteavdraget, som ursprungligen lanserades av Alliansen. När det stod klart att hela oppositionen skulle rösta emot drogs förslaget tillbaka, det blev ingen proposition och därmed ingen votering. Som ett "tjuvnyp" mot Alliansen passade SD på att ändra sig i anslutning till budgetpropositionen 2012, då de visste att Alliansen inte kunde gå tillbaka till sitt gamla förslag. Nu står SD ensam för en politik som ursprungligen var Alliansens linje, men som stoppades av S+V+MP+SD...

hittills förda invandringspolitiken (Ibid., s. 20).

Det objektiva underlag som föreligger för att bedöma (SD):s sociala bas, indikerar tydligt att partiet i dagsläget har en klar dragning åt vänster. Såväl väljarnas röster som deras viktigaste frågor har en socialistisk framtoning. Paradoxalt paras emellertid denna indikation med forna moderatsympatisörer, som anser att deras eget parti misskött sig i invandringsfrågan. Den tydliga profilen som värnare av det klassiska folkhemmet skiner emellertid igenom hos (SD). När invandringen kritiserar, sker det i regel genom en ekonomiskt betingad argumentation (DN 2010-11-07) som tar som självklar utgångspunkt välfärdsstatens bevarande. Att (SD) som missnöjesparti appellerar till väljare från hela det politiska spektrat följer således inte partiets i övrigt tydliga vänsterprofil, som särskilt gestaltar sig i förhållandet till omfördelningspolitik och den offentliga sektorns roll.

Ett nytt förhållande till välfärdsstaten

Ur ett historiskt perspektiv framstår den kollektivistiska välfärdsstaten som något abnormt. Under större delen av historien har gemenskapsbanden människor emellan främst återfunnits i familjen, kyrkan och i det övriga lokalsamhälles organisationsformer. Det var i första hand det socialistiska tankegodset från 1800-talet som gav födelse åt välfärdsstaten och som innebar att naturliga och decentraliserade samhällsorgan fick ge plats åt ett nytt, oproportionerligt förhållande mellan stat och individ. Så sent som på folkrörelsernas tid var svenskarna starkt engagerade i det egna lokalsamhället och statens tentakler var förhållandevis frånvarande. Det var först mot slutet av 30-talet som de första rejäla spadtagen mot den centraliserade välfärdsstaten togs. Trots dess relativt korta existens fortsätter sverigedemokrater – såväl som socialdemokrater – att förordna välfärdsstatens bevarande.

Det finns hos allmänheten en utbredd uppfattning om att bidrag och andra former av ersättningar inte skall användas slösaktigt (Södersten, (2006), s. 190). Om detta beror på en legitim önskan att hushålla med offentliga medel, eller om det snarare är ett uttryck för en gängse känsla av att medlen i dagsläget betalas ut på osakliga grunder, är svårt att precisera. Oavsett så är konsekvensen i detta fall mer intressant än orsaken; vi lever i ett samhälle där en byråkratisk koloss i välfärdsstatens form, inte längre kan

räkna med medborgarnas villkorslösa förtroende.

Alliansregeringens nuvarande folkliga stöd tycks finna näring i en ny tidskänsla – den positiva tron på att var man och kvinna genom sina egna ansträngningar kan bli sin egen lyckas smed, utan att staten intervenerar i deras privatliv. Under de senaste sex årens maktinnehav har Alliansen lyckats sänka skatterna för de grupper som bidrar till välfärden mer än övriga. Förmögenhetsskatten har slopats, bara några år efter det att den socialdemokratiska regeringen avskaffade arvs-skatten. Den svenska politiken rör sig i en högerriktning, vilket det populära stödet för Alliansen indikerar. Istället för att följa den gynnsamma vinden, har (SD) snarare vänt sig i motsatt riktning, mot nostalgins nejder. Därmed riskerar Sverigedemokraterna att begränsa sina möjligheter att expandera bortom den del av opinionen som är sympatiskt inställd till den nuvarande välfärdsstaten.

Det höga skattetryck som blev normerande för Sverige under 1950-talet hade sin grund i en tydlig opinion. Generösa trygghetssystem skapades och utbudet på arbeten var enormt – fördelar som det uteblivna krigsdeltagandet givit oss. Att Sverige sedermera tappade sitt försprång gentemot det återuppbyggda Europa är inte förvånande. Vad som emellertid förvånar är att någon inhemsk debatt aldrig initierades vid tiden om hur man skulle tackla det förändrade internationella läget. Att upprätthålla en svensk välfärdsstat av 1950-talsmått kräver enorma uppoffringar från folket, framförallt i form av höga skatter. Detta innebär vidare att andra länder – som är mer fokuserade på global konkurrenskraft och därmed spenderar mer resurser på högteknologisk utveckling – kan springa förbi och vinna komparativa fördelar åt sig själva. Ett alternativ till 50-talsstaten, med en reformerad ekonomi, där förvärvade inkomster huvudsakligen stannar hos medborgaren, borde naturligtvis ha övervägts. Förbättrade möjligheter att ackumulera kapital kunde, då såväl som nu, ha givit goda investeringsmöjligheter i form av nya företag, nyemissioner i etablerade näringsverksamheter och så vidare.

Blir inte gemenskapen i samhället lidande av en sådan liberal ekonomisk konstitution? Svaret är nej. Många välfärdsförespråkare har glömt av att det allmänna svenska socialförsäkringssystemet har sitt ursprung i den *frivilliga* kasarörelsen, som var en del av folkrörelserna. Individer och grupper som hade

förtroende för varandra gick samman och bildade arbetslöshetskassor, sjuk- och begravningskassor, societetskassor, olycksfallskassor etcetera. Idag är socialförsäkringssystemet en gigantisk byråkratisk koloss som ett minskande antal hyser förtroende för. Istället för ett transparent och decentraliserat system, kännetecknat av ett lokalt etablerat förtroende, har vi idag ett urspåret system, med en grupp anställda ”jägare”, sittandes i ett kontor som innehas av Försäkringskassan i Stockholm som dagarna till ända skannar det överdimensionerade systemet efter bidragsfuskare (Isaksson, Anders, ”Trygghetens förvandlingar” i *Den problematiska tryggheten – välfärdsstaten under tre decennier*. Red. Södersten, Bo. Stockholm 2006, s. 191.)

Framför att ompröva förhållandet till välfärdsstaten och se den förda invandringspolitiken som ett bland flera exempel på vad fördelningspolitik i värsta fall kan innebära, har alltså Sverigedemokraterna valt att fokusera på det förflutna. Tillfället har aldrig varit så gynnsamt i svensk politik för att blicka bortom välfärdsstatens gränser. Moderaterna må i hög utsträckning ha kompromissat med sin konservativa grundval, men har ändå lyckats fänga upp stora portioner av den rådande högerströmmen. Det är fortfarande lågt i tak för den som ur ett kritiskt perspektiv vill diskutera välfärdsstatens premisser och framtid, men detta läge håller kanske på att förändras.

Framtidens riktning – mot frihet eller socialism?

Sverigedemokraterna är fortfarande i en uppbyggnadsfas. Antalet röster från väljarna har gett (SD) mer utrymme (särskilt i kommunpolitiken) än vad de klarar av att fylla. Tomrummet kommer onekligen att rågas med något – frågan är vad?

Om väl (SD):s målsättning att begränsa invandringen till 10 procent av nuvarande nivå kunde uppnås (Sydsvenskan 2010-10-27), vad skulle hända därefter? Skulle en upprustning av välfärdsstaten ta vid, med allt vad det innebär i form av höjda ersättningsnivåer till bidragstagare och ett ökat skatteuttag av den arbetande delen av befolkningen? I dagsläget är det svårt att urskilja konturerna av partiets planer bortom invandringsfrågan. Enighet som grundas i motsättning mot något är svår att plötsligt ersätta med ett hållbart *innehåll*. Vad är Sverigedemokraternas innehåll? En blick över deras nuvarande väljarbas indikerar att det är ett arbetar-

parti, med en positiv inställning till den gamla välfärdsstaten. Många argument som partiet anför mot invandringen utgår ifrån en välfärdsbevarande retorik. När skattemedlen missbrukas är det fördelningspolitikens riktning och prioriteringar som brister, inte det höga uttaget och omfördelningen i sig. Det har vidare observerats av den tidigare omnämnde Orrenius, att (SD)-väljaren inte sällan är en missnöjd socialdemokrat, alltså någon som har en överväldigande positiv inställning till välfärdsstaten, men som kräver fördelningspolitiska korrigeringar.

Så länge den stigmatiserade invandringsfrågan blir kvar på den dagspolitiska agendan, kan det förmodas att (SD) fortsätter växa. Oftast finns det flera vägar som leder till samma mål. En omfattande begränsning av välfärdsstaten kunde potentiellt ha möjliggjort en annan form av invandring, där positiv särbehandling och beviljandet av särskilda privilegier till nyanlända grupper drogs in och där den invandrades förutsättningar i det nya landet bestämdes av egen flit och ansvar. Denna form av *implicit* kritik mot rådande invandringspolitik framträder sällan hos Sverigedemokraterna. Trots att det blåser högerliberala vindar i Sverige och stora delar av Europa, förblir (SD) trogna det gamla socialdemokratiska idealet, det omhuldade folkhemmet, resultatet av de unika förutsättningar Sverige förfogade över gentemot det krigsdrabbade Europa under en övergående period närmast efter Andra världskriget och som numer klanar som en ogripbar nostalgisk kuriositet. Utopismens tidevarv är över – ju fortare man från sverigedemokratiskt håll inser detta och istället inriktar sig på att greppa tidens realiteter, desto mer förmånliga former kan den framtida politiska utvecklingen anta. Ett mer frihetligt sinnat (SD) kan också eventuellt se fördelarna i att en invandrad, i huvudsak lågproduktiv arbetskraft, bidrar till att göra lönerna konkurrenskraftiga och därmed stärker landets allmänna ställning gentemot konkurrerande ekonomier. Svenskarnas ställning kan således garanteras genom att dessa fokuserar på mer högproduktiva sysslor. Acceptorandet av naturliga utslag som segregation, löne- och statusdifferentiering, är något som följer med anammandet av en sådan frihetlig riktning.

De sverigedemokratiska väljarnas profil är relativt tydlig, men ingalunda cementerad. Det är upp till partiet att, med fingret i vinden, bestämma sig för ett innehåll och en riktning. Om (SD) med nationalism avser ett förbehållslöst bevarande av den kollektivistiska välfärdsstaten, förblir partiets innehåll so-

cialistiskt och riktningen nostalgisk. Om man med nationalism istället avser särskilda gemensamma nämnare, härledda ur en grundläggande essens, som vidare alstrar det nödvändiga sociala kapital som fungerar som bas för fria individers och grupper strävanden efter lycka och välgång, kan innehållet snarare betecknas som frihetligt, med en riktning satt mot framtiden.

Artikeln var färdigskriven i början av oktober. Sedan dess skedde först en

kraftig ökning av Sverigedemokraternas opinionssiffror och det verkade som om partiet tog sig ur kärngruppen unga lågutbildade män på landsbygden. Sedan flera opinionsundersökningar visat siffror kring och även över 10 procent kom så Expressen med avslöjanden om ett två och ett halvt år gammalt fyllebråk där ledande sverigedemokrater burit sig åt som simpla fyllon, men med en rasistisk touch. Vilka konsekvenser detta får för partiet återstår att se.

BREV TILL CONTRA

Ukraina – demokrati på tillbakagång

Ukrainas president Janukovitj lovade fria och rättvisa val till parlamentet i Ukraina den 28 oktober. Det löftet kunde inte hållas i och med att 20 höga ämbetsmän, partiledare och statsråd, inklusive förra statsministern Julia Timosjenko, sitter fängslade på högst diffusa anklagelser. Efter västligt synsätt är de alla politiska fångar. Myndigheterna la terrängen till rätta för Janukovitjs Regionernas parti och oppositionens tillgång till medierna var begränsad – för att uttrycka det försiktigt. Det har också medfört skarp kritik från observatörerna från Organisationen för Säkerhet och Samarbete i Europa (OSCE).

Regionernas parti kommer med hjälp av Kommunistpartiet och ”oberoende kandidater” att behålla regeringsmakten. Men oppositionen gjorde också ett bra val. Fäderneslandsblocket, med den fängslade tidigare statsministern, fick 24 procent. Det nationalistiska Frihetspar-

tiet 9 procent och Udar 13 procent. Nästa styrkeprov blir 2015 när Ukraina ska välja ny president. Under mellantiden får vi räkna med dåliga förhållanden i Ukraina och att landet ekonomiskt och politiskt närmar sig Ryssland. Man kan skönja ett antidemokratiskt block i Europa, bestående av Ryssland, Ukraina och Belarus.

I Georgien går utvecklingen lyckligtvis i en annan riktning. Oppositionsalliansen Georgiens Dröm vann parlamentsvalet den 1 oktober och har redan övertagit regeringskanslierna utan problem. Georgien rör sig i riktning mot en stabil demokrati. Den nya regeringen håller fast vid att landet inte ska återuppta de diplomatiska förbindelserna med Ryssland, så länge Ryssland har ”ambassader” i Sydossetien och Abchasien. Georgiens nya regering uppfattar alltså Ryssland som ockupant i områdena. Vilket förhoppningsvis också den svenska regeringen gör.

Nils Tore Gjerde

Vem granskar granskarna?

Media brukade kallas för den fjärde statsmakten (efter den lagstiftande, verkställande och dömande). Idag är det mer och mer så att media tränger undan de traditionella statsorganen. En sensationsrubrik och genast viker sig ämbetsverk, regering och domstolar. Ibland har naturligtvis media rätt och gör precis det som media ska, avslöjar oförrätter, misstag och korruption. Men under senare år har media skaffat sig en så stark ställning att mediadrevet kan driva igenom sin linje mot fakta och sunt förnuft. Och detta utan något reellt ansvarstagande för kvalitet och innehåll.

Det mest uppenbara fallet som nu är aktuellt rör Thomas Quick/Sture Bergwall. För tio år sedan drev media på domstolarna om att det ena mordet efter det andra skulle tillskrivas Quick, idag är det raka motsatsen. Domstolsväsendet svajade som ett rö i vinden åt bägge hållen. Då var det Gubb Jan Stigsson som gick i bräsch och idag är det (framlidne) Hannes Råstam. Duktiga journalister bägge två, som hamnade i motsatta positioner. Då var det Gubb Jan som hade drevet med sig, i år förbjöds han av sin chefredaktör Göran Greider att yttra sig i saken ens på sin privata blogg (Greider har senare låtit på förbudet, nu är det bara förbudet för Gubb Jan att skriva om ärendet i sin egen tidning *Dala-Demokraten*, trots att Gubb Jan är en av de journalister som är i särklass mest insatt i ärendet och att Quick kommer från tidningens spridningsområde och sitter på en anstalt där). Just nu är det Hannes Råstams linje som gäller. Den som har en annan uppfattning än Råstam trakasseras i media.

Carema är ett annat fall när *Dagens Nyheter* kastat sig på ett privat företag i en fullständigt besinningslös kampanj. Koppargården var tidigare en kommunal anläggning under namnet Råcksta sjukhem med sämsta rykte. Företaget Carema anlätades för att rycka upp situationen 2008. Merparten av personalen följde med vid privatiseringen och det var nog där problemet låg. Carema lyckades inte, trots framgångar på så många andra ställen, få ordning på verksamheten. Den fortfarande missnöjda personalen lyckades då engagera *Dagens Nyheter* för en hysterisk kampanj mot Carema, och privata vårdalternativ över huvud taget. Det hjälpte

föga att tidningen *Dagens Samhälle* gjorde grundliga reportage som visade att problemen fanns kvar sedan den kommunala tiden, att det blivit bättre, men inte bra. Resultatet blev att kommunen tog tillbaka Koppargården i kommunal regi. Det första den nya kommunala regimen gjorde var att köpa in vågar för att kunna väga fler blöjor... Något av en symbol för Caremas kapitalistiska girighet var att man vägde blöjorna för att spara. Blöjor vägs på alla äldreboenden, inte kontinuerligt och inte för att spara pengar. Utan för att anpassa blöjstorleken individuellt efter patientens behov. Det är framförallt nyintagnas blöjor som vägs under någon vecka och sedan sker det med lämpliga mellanrum uppföljning.

Förändringarna på Koppargården gjordes snabbt och oöverlagt. Ansvariga politiker ville inte ha flera dåliga rubriker och struntade i vad som egentligen skulle krävas av dem: Att fatta rationella beslut på saklig grund. De positiva rubrikerna i *Dagens Samhälle* (facktidningen som visste vad den talade om) räckte inte, eftersom väljarna läste *Dagens Nyheter*, en tidning som vägrade att publicera artiklar med avvikande åsikter eller ens sakliga tillrättalägganden från företag och personal som felaktigt hängts ut av tidningen.

I det här numret av *Contra* har Fredrik Runebert en längre artikel om Tillväxtverket. Verket var säkert okänt för många innan sommarens mediadrev om en representationsnota på 690.000 kronor för en personalfest. Det handlade om 1.476 kronor per anställd. Alla tidningar hakade på om skandalen att Tillväxtverket använde 0,3 procent av personalkostnaderna till en personalfest. Ingen tog upp de 3,6 miljarder som verket spenderar varje år på helt andra saker, en hel del med uppriktigt sagt betydligt mindre värde än att ordna en trevlig kväll för personalen.

Vi skulle kunna fortsätta med ämne efter ämne. Justitiemordet på de som kallats "obducenten" och "allmänläkaren" drevs på av media (främst Expressen). De har fastställts vara oskyldiga av domstol, men ändå straffats – med allt utom fängelse – som vore de skyldiga. Oskyldiga har hängts ut som mördare, medan media drivit en veritabel kampanj för sin favorit-trippel-mördare Annika Deasy (som brukade kallas Östberg i Sverige).

Media har också i dagarna drivit en (får det nog sägas) framgångsrik kampanj mot en antirasistisk barnfilm och barnbok av Stina Wirsen som handlade om Liten Skär och Lilla Hjärtat (den senare en pigg och söt negerunge) för att sättet att teckna Lilla Hjärtat inte passade somliga journalister (Stina Wirsen har själv hämtat inspiration till utförandet från Sydafrika och Västindien, där den lokala kulturen beskriver barn på just det sättet). Filmen stoppades på ett flertal biografer. Vad som gjort Stina Wirsen och Lilla Hjärtat betjänta av den här uppmärksamheten är svårt att se.

Till och med Kungen har blivit föremål för hysteriska, men aldrig utsagda antydningar om att han skulle haft med organiserad brottslighet och porrklubbar att göra. Under lång tid lät media antyda att en ökad gangsterkung visat upp både stillbilder och rörliga bilder på Kungen som skulle vara tagna på någon porrklubb. Trots att det bara var antydningar gavs det bestämda intrycket att det var Kungen på bilderna. När filmen till slut släpptes av gangsterkungen så var det en smal sak för en tekniker att visa att det var en mixning, den av etablerade media hatade sajten Flashback kunde kort efter visa att bilderna på kungen kom från en intervju från SvT som mixats med bilder från en porrklubb. Minst sagt ansvarslost att ett flertal media kunnat hålla på med sina antydningar när den enda källan var en gangsterkung, som först efter ett års trixande släppte ifrån sig något som kunde kontrolleras och som då avslöjades som ett falsarium på ett par dagar.

Media är inte valda av folket. Visserligen är de utsatta för en viss granskning i så måtto att de faktiskt behöver intäkter i form av annonser (två tredjedelar) och prenumerationer/lösnummer (en tredjedel). Problemet är att många av de tidningar som tidigare betraktades som seriösa (*Dagens Nyheter*, *Svenska Dagbladet* och *Göteborgs-Posten*) nu också gått över till kampanjjournalistik. Det finns få alternativ att välja på i tryckt form.

Denna något bearbetade artikel har tidigare publicerats på Veckans Contra, som Du kan få varje vecka gratis i Din elektroniska brevlåda. Gå in på <http://www.contra.nu> och följ anvisningarna.

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställts av C.G. Holm. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan om inte annat markeras med citationstecken.

TV-skatt

En särskild TV-skatt på 1 procent per år (Finland som infört systemet klarar sig på 0.68 procent) med ett tak på 2.840 kronor för ett tvåpersonershushåll föreslås av en statlig utredning. De som inte har någon TV ska också tvingas betala. De utgör enligt Radiotjänst bara 3 procent av befolkningen, vilket låter löjligt lågt. Särskilt som Radiotjänst hävdar att 12 procent fuskar med avgiften (476.000 hushåll). Radiotjänst har i och för sig gigantiska fordringar på avgifter (1,2 miljarder kronor), men av de 476.000 som påstås fuska med avgiften är det bara 30–40 per år som polisanmäls. Däremot är det 174 mål per år som hanteras av Förvaltningsrätten i Luleå, vilket väl i huvudsak torde handla om folk som inte har TV, men där Radiotjänst anser att de har det (många ger säkert upp tidigare i Radiotjänsts långa och utstuderade lista på trakasserier mot dem som inte har TV). 30–40 polisanmälningar resulterar bara i 3–4 fällande domar och 2–3 strafförelägganden. Det finns bara två förklaringar till relationen mellan fällande domar och antalet fuskare (1 på 100.000). Den ena

är att Radiotjänst grovt överdriver antalet fuskare. Den andra att Radiotjänst är monumentalt inkompetent som lyckas "sätta dit" 5–7 personer per år med en arbetsstyrka på 100 personer (plus 50 deltidsanställda i telemarketingavdelningen och 80 deltidsengagerade frilansande kontrollanter). Sveriges Television och Sveriges Radio badar i licenspengar och anser sig ha råd att sända två parallella påkostade TV-kanaler med till stor del sådant som även sänds i de kommersiella kanalerna, där det inte kostar tittarna ett öre. Om man ska tvinga folk som inte ser på vänstervridna TV-sändningar att via skatten betala för en statlig kanal så är det minsta man kan begära att den ena statliga kanalen säljs ut på marknaden. Det skulle sänka kostnaderna med hälften och dessutom ge statskassan ett bra tillskott.

Snusförbud

Femton svenska kommuner har infört snusförbud på arbetstid för kommunalanställda. När *Expressen* frågar kommunalrådet i Berg (Jämtland) Karin Paulsson varför kommunen infört snusförbud får man veta att det är en "rättvisefråga". Reglerna ska vara "likställda". Kommunen förbjuder rökning (som påverkar dem som inte röker) och därför ska man även förbjuda snusning (som bara påverkar dem som snusar).

Heavy Metal är ett handikapp

Financial Times är en av Europas mest välnummerade tidningar, så när den skriver en sak om Sverige som vi inte vill tro på, vill vi ändå återge den för att den kan ju faktiskt vara sann. FT skriver att en ung man i Hässleholm får lönebidrag för att han är beroende av Heavy Metal-musik! När vi kollar upp saken visar det sig att mannen är 47-årig Roger Tullgren. Tullgren hävdar att hans beroende av Heavy Metal är ett handikapp, men han fick ägna tio år åt att övertyga en psykolog att skriva ut ett intyg i saken. Det var det först den tredje anlitate psykologen som gjorde. Med det intyget i handen fick Tullgren lönebidrag till sitt nya jobb som diskare på en restaurang. Han får gärna lyssna på Heavy Metal under arbetet säger restaurang-ägaren, så länge som det inte stör restaurangens gäster. Tullgren fick sparken från sitt förra jobb sedan han varit frånvarande för att under ett år besöka 300 Heavy Metal-konserter.

Ungdomsarbetslöshet

Den officiella ungdomsarbetslösheten uppges vara 22,9 procent. Men så illa är det inte alls. Sverige införde för några år sedan nya mått på ungdomsarbetslösheten och bums mångdubblades arbetslöshetstalet. Siffran 22,9 procent är andelen ungdomar i åldern 15–24 år som söker arbete. Oavsett vad deras huvudsysselsättning är. Många gymnasister och studenter jobbar extra några timmar i veckan på bensinmacken eller McDonalds. De som inte har lyckats få tag på det här extraknäcket, men vill ha det, räknas som arbetslösa. Och notera att man börjar räkna vid 15 år. Om man räknar bort dem som är heltidsstuderande rasar arbetslöshetstalet ner till 14,1 procent, vilket är högt nog, men en mycket stor skillnad mot 22,9 procent. Observera också att talet 14,1 procent räknas i förhållande till dem som arbetar enbart, inte i förhållande till hela ålderskullen. Skulle man räkna det senare skulle arbetslösheten vara ner vid 6,6 procent.

EU kräver att vi ska redovisa det höga arbetslöshetstalet, för att siffrorna ska vara jämförbara i EU-länderna. Och visst finns det goda skäl att siffrorna ska vara jämförbara. Mer svårt är att förstå varför alla ska redovisa ungdomsarbetslösheten fel på samma sätt. När vi hör om länder i Sydeuropa med arbetslöshetstal på inemot 50 procent har vi alltså lika liten anledning att sätta tilltro till de talen som till siffran 22,9 procent i Sverige.

Kort studietid

Hur kan så många ungdomar söka extra-jobb när de ägnar sig åt heltidsstudier? Per Sonnerby, doktor i nationalekonomi och antsälld av Sveriges Riksbank, har en del av förklaringen i en rapport från ESO, Expertgruppen för Studier i Offentlig ekonomi. I humaniora och samhällsvetenskap ägnar medianstudenten 25 timmar i veckan åt studierna. Ett heltidsarbete är som bekant 40 timmar och en student som går fyra år på högskolan har alltså ägnat mindre än tre arbetsår åt studier. En student kostar samhället mellan 200.000 och 300.000 per år. Och en del av det här ska studenten själv stå för genom återbetalningar på studielånet. En annan del av samhällets kostnader är uteblivna skatteintäkter från de personer som faktiskt kunde ha varit ute i arbetslivet efter tre istället för fyra år. Fyraåriga högskolestudier har blivit allt vanligare, ökningen från tidigare tre år sker officiellt för att studenterna behöver bättre kunskaper. Men i praktiken är det alltså fråga om en förkortning av den effektiva studietiden per år som lett till en förlängning av den totala studietiden. Antalet timmar som ägnas åt studier är inte större i en modern fyraårig utbildning än i en gammal treårig utbildning.

Sollentuna anställer bidragstagare

Sollentuna kommun bestämde i början av 2011 att de skulle införa "anställning istället för bidrag". Kommunen menar att satsningen varit framgångsrik och ska fortsätta. Istället för att ge bistånd ("socialbidrag") ordnar kommunen fram ett arbete, i kommunen, men vanligare hos en privat arbetsgivare. Det kostar mer än att betala ut bidrag, men en analys visar att efter 9,5 månader så blir modellen billigare än att fortsätta med bidragen. Ingen av de som omfattats av aktiviteterna finns kvar som bidragstagare efter två år och var femte person som börjat i verksamheten har idag ett ordinarie arbete. Övriga har arbetslivserfarenhet eller har kommit in i det statliga försäkringssystemet. Satsningen har främst varit inriktad på ungdomar i åldern 20–25 år.

Dina pensionspengar i arbete

Det har genom åren skrivits mycket om missförhållanden i förvaltningen av Dina pensionspengar i bolag som AMF och Skandia. Statens egen förvaltning i Sjötte AP-fonden har vi däremot inte fått veta så mycket om. Sjötte AP-fonden skulle nå högre avkastning än de andra AP-fonderna genom att göra investerin-

gar i utvecklingsprojekt. I själva verket har avkastningen blivit lägre och många av projekten har blivit rena fiaskot. Ett sådant berättar tidningen *Affärsvärlden* om. Det handlar om bolaget NGB, Next Generation Broadcasting, som skulle leverera digital TV i Afrika. Första projektet sattes upp med hjälp av Joe Frans, före detta socialdemokratisk riksdagsman, född i Ghana. I juli 2007 sattes 10 miljoner av de svenska pensionärernas pengar in i projektet. Det hade varit nästan omöjligt att få några andra intressenter. Vid sidan av Ghana startades verksamheter i Uganda, Kenya, Tanzania, Zambia och Mozambique. Det behövdes mer pengar. Och mer pengar. Till slut hade Sjötte AP-fonden satt in 570 miljoner kronor i afrikanska TV-bolag där det i exempelvis Ghana handlade om ett tillstånd att sända en gratiskanal. Inte betal-TV, som varit den ursprungliga affärsidén. Bolaget sattes i konkurs i mars 2012. Då hade man i hela Afrika 1.500 betal-TV-kunder.

Sverker Åström

I förra numret av *Contra* hade vi en artikel om diplomaten Sverker Åström och misstankarna om att han var sovjetagent med kodnamnet "Getingen". När Åström som pensionär "kom ut" som homosexuell var han medveten om att det var känsligt under den tid han var diplomat och att han lätt kunde bli offer för utpressning. I memoarerna skev han (och *Contra* citerade): "Med tanke på mina befattningar i UD var jag naturligtvis särskilt på min vakt och var noga med att orientera mina högsta chefer Erlander, Undén och Palme om min läggning. De ryckte på axlarna. Jag har aldrig, så vitt jag vet, varit utsatt för utpressningsförsök i någon form". Nu vet vi att så var det inte. Tage Erlanders dagböcker ges ut redigerade av sonen Sven Erlander och nyligen kom åren 1963–1964. Flygvapenöversten Stig Wennerström greps för spioneri åt Sovjetunionens militära underrättelsetjänst GRU vid midsommar 1963. Få visste då att en avhoppad KGB-agent, Vladimir Petrov, 1956 berättat att det fanns två sovjetiska toppagenter i Sverige, en militär och en diplomat. Enligt dagboken reagerade Erlander på gripandet av Wennerström med oro för att Petrov hade rätt, vem var då diplomaten? Sverker Åström var påtänkt som ambasadör i Moskva, men när han granskades av polisen blev det ingen ambassadtjänst i Moskva. Enligt Erlanders dagbok hade Åström inte informerat vare sig honom eller Palme om sin homosexuella läggning. Via polisen fick Erlander information om saken. Han konstaterar i dagboken att sa-

ken var bevisad. I december 1963 övertygades även Palme om hur det förhöll sig. Han hade tydligen tidigare inte satt tilltro till uppgifterna. Det var alltså polisen och inte Åström som informerade åtminstone Erlander och Palme om Åströms homosexualitet. Åströms påståenden att de två skulle informerats av honom själv är uppenbarligen felaktiga. Men han kunde väl ta ut svängarna med två personer som var döda sedan länge.

Nytt hopp om svensk skiffergas

Vi har tidigare berättat om Shells misslyckade borrhningar efter skiffergas i Skåne. Skiffergas är den stora energinyheten i USA, som fått landet att vända gasledningarna och bygga om naturgas-terminaler i hamnarna från import till export. Den nya tekniken för att utvinna skiffergas sprider sig nu i världen, men det första seriösa försöket i Sverige var alltså ett misslyckande. Men nu har ett annat företag, Gripen Gas, tagit upp jakten på den eftertraktade energikällan. Företaget har fått prospekteringslicens på sammanlagt 583 kvadratkilometer i Östergötland och på Öland. I mars hittade man gas nära Motala i Östergötland och fortsatta borrhningar visade i oktober positivt resultat. Gripen Gas beskrivs som "oberoende". Styrelseordföranden Torgny Berglund är för närvarande prospekteringsdirektör vid shejk Mohammed Amoudis bolag Petroswede. Etiopiern Amoudi är bosatt i Saudiarabien och i Sverige mest känd som ägare av oljebolaget Preem och en rad av Stockholms absolut finaste kontorsfastigheter.

Om Gripen Gas verkligen tillhör Amoudis intressen är oklart. Vid sidan av Berglund har bolaget tre britter från oljebranschen som styrelseledamöter.

Vårdval ger resultat

Ekonomerna Anders Anell har studerat effekterna av att Stockholms läns landsting införde vårdval i primärvården, det vill säga patienten själv får välja vart han eller hon vill gå. Resultatet blev snabbt fler enheter och längre öppettider. Vårdutnyttjandet ökade i vårdtunga grupper i första hand, det vill säga i områden med låg medelinkomster. Produktiviteten ökade under de första två åren. Men det var ingen större skillnad på de nya privata enheterna och de som drevs i landstingets egen regi. Den privata konkurrensen fick även landstingets mottagningar att förbättra sin produktivitet. Utan konkurrensen och vårdvalet hade situationen blivit kvar vid det gamla.

(*Ekonomisk Debatt*)

UTLANDS-NYTT

”Val” i Venezuela

Den gamle kuppmakaren Hugo Chávez (han försökte ta makten i en militärkupp 1992, misslyckades och greps, men släpptes dessvärre redan 1994, i Sverige hade straffet blivit mellan tio år och livstid enligt Brottsbalken 18 kap 1§) vann presidentvalet i Venezuela i september/oktober. Hur vann han? Han har stoppat alla oppositionella tidningar och TV-kanaler. Motståndaren Henrique Capriles tilldelades tre minuter varje dag i de statliga kanalerna, medan propagandan för Chávez rullade på dygnet runt. Statens alla resurser användes för att stödja presidenten i valkampanjen och statsanställda misstänkte att de skulle få sparken om de avslöjades med att rösta på oppositionen. Sociala välfärdsprogram framställdes under de senaste åren som personliga gåvor från Chávez. På grund av de kraftigt stigande oljepriserna kunde Venezuela klara ekonomin, trots Chávez hejdlösa slöseri och den ineffektiva statsapparaten. Också domstolarna kontrolleras av den politiska makten.

FBI drev

”högerextremistisk” rörelse

För ett tiotal år sedan avslöjades att det Tyska Nationaldemokratiska Partiet NPD, var så infiltrerat av säkerhetstjänsten, Verfassungsschutz, att det inte var möjligt att förbjuda partiet för att de haft ”otillåtna” uppfattningar om nationalsocialismen. Det var nämligen författningsskyddet som hade styrt åsikterna och yrkandet om förbud avvisades av Författningsdomstolen i Karlsruhe med just den motiveringen.

I USA har nu något liknande avslöjats. 1991 bildade FBI en påhittade ”högerextremistisk” grupp med den för svenskar välkända förkortningen VAM, i USA uttyddes det Veterans Aryan Movement. VAM bestod av tre personer, alla FBI-agenter som uppträdde under antagna namn. Verksamheten drevs i två år och VAM användes för att komma i kontakt med andra ”patriotiska” rörelser. År 1993 kom FBI på att inriktningen på att motarbeta vissa åsikter stred mot författningens skydd för åsiktsfriheten och att verksamheten inte alls varit inriktad på att bekämpa brottslighet. VAM lades ned.

(Reason Magazine)

Huawei och ZTE är nationella hot

De två kinesiska telekomföretagen Huawei och ZTE har snabbt skaffat sig starka ställningar på den internationella marknaden för telekommunikationssystem. Huawei anses idag vara Ericssons främsta konkurrent, och bolaget tar hem många viktiga order på den internationella marknaden (även i Sverige). ZTE ligger dock något efter, men konkurrerar aggressivt med låga priser för sina inte fullt lika framgångsrika produkter.

I USA har US House Intelligence Committee kommit fram till att bägge företagen kan utgöra hot mot den nationella säkerheten. Kommittén anser att det inte går att lita på att de kinesiska företagen inte utsätts för påtryckningar av den kinesiska regeringen och installerar skadlig programvara i den utrustning som levereras (programvara som naturligtvis inte märks i ett normalt läge, men skulle kunna aktiveras i ett krisläge; i praktiken är det omöjligt att skydda sig mot sådant).

I Sverige finns det dock inga invändningar mot de kinesiska bolagen. De svenska tillståndsmyndigheterna lägger sig inte i varifrån operatörerna köper utrustning. TeliaSonera lät Huawei leverera utrustning till 4G-nätet i Oslo (Ericsson fick leverera till hemstaden Stockholm!). Även Telenor och Tele2 har köpt utrustning från Huawei.

(Computer Sweden)

Public Order Act

I Storbritannien kriminaliserar numera Public Order Act det som kan uppfattas som ”förolämpningar”. Med ”förolämpningar” kan man mena nästan vad som helst. Ingripanden har gjorts mot en 16-åring som bar ett plakat om att scientologin var en farlig kult. Ett annat ingripande gjordes mot en pastor som sa att homosexualitet var synd och ett tredje ingripande gjordes mot bögaktivister som anklagade islamister för att vilja döda homosexuella, judar och otrogna kvinnor.

Uzbekistan

är ju numer känt som en lukrativ marknad för Telia där tillståndet för verksamheten inhandlats från en väninna till presidentens dotter. Telenor handlade för övrigt sitt tillstånd från presidentdotterns pojkvän. Uzbekistan är en muslimsk stat

och myndigheterna gör sitt bästa för att trakassera kristna (en hel del av ryssarna som bor i landet är ortodoxa). I april i år gjordes razzior hos två baptistfamiljer, Alpajev och Serin. Vid första razzian lade man beslag på all kristen litteratur. Vid en andra razzia hade myndigheterna låtit döma familjerna till böter på 50 gånger minimimånadslönen för männen och 40 gånger minimimånadslönen för kvinnorna. Orsaken var familjernas religiösa verksamhet. Eftersom de inte kunde betala ryckte kronofogden ut och beslagtogs allt utom en sked, en kopp och en madrass per familjemedlem.

(Ljus i Öster)

Vaccinationsskräck

”Freden, vaccinen och potäterna” var Växjö-biskopen Esaias Tegnérns förklaring till den snabba befolkningstillväxten i Sverige i början av 1800-talet. Vaccinet och potäterna var så gott som universella underkurer som gjorde livet mycket bättre för de allra flesta. Det har under senare tid växt fram en viss skepsis mot vaccinationskampanjer. Debatlet med biverkningarna kring svininfluensavaccinationsprogrammet gör naturligtvis inte saken bättre. Och i USA har det gått betydligt längre än i Sverige. ”Gröna vågare” och liknande undviker ofta de allmänna vaccinationsprogrammen inte bara för sig själva, utan också för sina barn. En bred vaccinationskampanj ger ett kollektivt skydd som bonus också till dem inte vaccinerar sig. De smittsamma bakterierna har svårt att spridas när de allra flesta är immuna mot sjukdomen. Det blir helt enkelt ingen fart på smittspridningen – även de som inte har vaccinerat sig har nytta av det här fenomenet. Kikhosta var så gott som utrotad i USA, men att alltför har avstått från det effektiva och ofarliga vaccinet gör att sjukdomen sprids som aldrig förr. I höst var det en rekordstor kikhosteepidemi med 18 000 sjuka och nio dödsfall. Sjukdomen har särskilt spridit sig i delstater där vaccinationsfrekvensen varit låg och dit hör Iowa, Vermont och Washington.

(Reason Magazine)

Energiöverskott

USA är på väg att förvandlas från ett land med stor energiimport till ett energiexporterande land. Det handlar framförallt om utvinningen av skiffergas (som vi har berättat om tidigare i Contra, exempelvis i nummer 2 2010). Det är högteknologisk utvinning av gastillgångar som tidigare varit onåbara. Under förra året ökade gasproduktionen i USA med 8 procent och det pågår arbete för att vända gasimport-

ledningarna så att de istället ska exportera gas, och avlastningshamnar byggs om till utseppningshamnar. Pannor byggs om, liksom kraftverk. De som tidigare drevs med kol eller olja ska i framtiden kunna gå på naturgas.

Särskilt i avfolkningsstaten North Dakota har det vänt. Inflyttningen till staten är stark och arbetslösheten är rekordlåg. Priserna på hyresrum och husvagnsplatser har exploderat i delstaten. I USA är en stor del av marken federalt ägd och på den federala marken har nästan ingen skiffergasutvinning kommit igång. Den nya utvinningen äger rum på privat mark eller mark ägd av delstaterna. Det betyder att det finns mycket mer att hämta framöver – inte minst på federal mark. Uppskattningar som gjorts av skiffergasen är att bara den federala marken ska rymma skiffergas för mellan 75 och 575 års energiförbrukning i USA.

I Europa görs det en del undersökningar, men de provborrningar som Shell gjorde i Skåne var tyvärr resultatlösa. Världens energisituation håller alldeles uppenbart på att genomgå en radikal förändring.

(Reason Magazine)

Atlas Shrugged

I oktober hade den andra delen av filmtrilogin *Atlas Shrugged* (Och världen skälvde) premiär i USA. Den kostade 20 miljoner dollar att producera och den har fått mer positiva recensioner än den allmänt sågade första delen. Första delen finns nu att köpa på DVD från <http://store.atlasshruggedmovie.com/dvds-blu-ray> (kolla att Du får en regionfri version eller

en film för region 2, alternativt har Du en regionfri DVD-spelare).

The Economist uppger i anslutning till biopremiären att Ayn Rands böcker för närvarande säljer 16 gånger så bra som Karl Marx.

Kristna i Irak

Innan krigsutbrottet 2003 var 800 000 irakier kristna och det utgjorde 3 procent av befolkningen. Sedan dess har omkring hälften av den kristna befolkningen flytt landet. Åtskilliga har hamnat i Sverige. Mer än 700 kristna irakier har dödats av religiösa skäl i Irak sedan 2003. 52 kyrkor har utsatts för bombangrepp, sju präster har mördats och 13 biskopar har kidnappats.

I grannlandet Iran dömdes pastorn Yousef Nadarkhani till döden för "avfall från den sanna tron" (han var tidigare muslim). Bidragande till dödsdomen var att han protesterat mot att hans sex och åtta år gamla söner tvångsuppfostas till muslimer. Han erbjöds straffeftergift om han återgick till islam. När han vägrade fastställdes dödsdomen i högre instans. Nadarkhani själv hävdar att han varit kristen från barndomen och att den muslimska tillhörigheten bara är en registreringssak hos myndigheterna. Efter internationella påtryckningar frikändes Nadarkhani från anklagelsen att ha konverterat, men dömdes för att ha missionerat för den kristna läran. För detta "brott" räckte det dock med fängelsestraff, som ansågs ha varit avtjänat i september 2012 efter tre år i fängelse.

(Internationale Gesellschaft für Menschenrechte, Frankfurt)

Registrerade tiggare

I Bodø i Norge har kommunfullmäktige beslutat att det bara är tillåtet att tigga om man registrerat sig hos polisen för att tigga. Förbudet gäller från nästa år. Syftet är att komma åt de mer aggressiva formerna av tiggeri. Det är ofta utlänningar som står för detta, inte sällan i organiserad form. Liksom i Sverige kan EU-medborgare vistas tre månader utan särskilt tillstånd i Norge. Men i Bodø kommer polisen att kunna köra ut en oregistrerad tiggare ur sta'n och den som registrerar sig har svårare att överskrida tremånadersgränsen. Man kan naturligtvis också ordna själva registreringsproceduren på ett sätt som underlättar avslöjande av trafficking.

(Fremskritt)

Därför misslyckas Grekland

Fotis Antonopoulos använde tio månader för att registrera ett företag som skulle sälja olivprodukter via nätet. I de myriader av krav som ingick var att Hälsovårdskontoret i Aten krävde både lungröntgen och avföringsprov från samtliga styrelseledamöter i Antonopoulos lilla företag. Inte att undra på att det går som det går för Grekland.

(Reason Magazine)

Därför behövs ID vid valet

I samband med det amerikanska presidentvalet pågick en livlig diskussion om det var rätt att begära ID-kort i vallokalen. Det görs i Sverige sedan några val tillbaka och har här inte väckt någon som helst opposition, även om man naturligtvis kan tänka sig att någon enstaka väljare får problem om ID-handlingarna just gått förlorade inför valdagen (det kan idag vara nog så svårt för den som blivit av med ID-handlingar att bevisa att han är han).

I USA saknas dessutom från folkbokföringen genererade röstlängder, var och en får själv registrera sig. En av partiernas viktigaste kampanjer är därför att se till att så många väljare som möjligt registrerar sig. Då används alla register man kan komma över. Tim Morris i Virginia berättar att han fick anmälningsblanketter från Voter Participation Center, som driver registreringskampanjer. Brevet var dock inte adresserat till Tim utan till Mozart, vilket var familjens hund. Avliden sedan två år. Mozart registrerades inte.

Det gjorde däremot tiotusentals personer som saknade amerikanskt medborgarskap.

En undersökning hävdar att barn till höginkomsttagare får högre betyg.

Syndikalisternas nya ansikte

”Syndikalisterna utgör en mycket liten grupp på den svenska arbetsmarknaden. De märks knappt i den politiska eller fackliga debatten, sannolikt finns mellan 5000 och 6000 medlemmar i hela landet. Likafullt har vi valt att granska denna rörelse.”

Så inleder Lars-Olof Pettersson och Willy Silberstein sin bok *Syndikalisternas nya ansikte* (Bilda förlag 2011). Med ”syndikalisterna” avses Sveriges Arbetares Centralorganisation (SAC), en fackförening som bildades efter fransk modell 1910 som ett resultat av storstrejken året innan. Förutom arbetare ”organiserar” SAC även kategorier såsom arbetslösa, studenter, ”papperslösa” (det vill säga illegala invandrare) och pensionärer.

Syndikalisternas officiella mål är att förverkliga den så kallade frihetliga socialismen i ett samhälle utan klasser och hierarkier. Produktionsmedlen skall ägas och förvaltas av arbetarna enligt klassisk marxistisk modell. Syndikalisterna/SAC vill avskaffa kapitalismen, lönearbetet och ”sexismen” och kallar sig sedan 1998 feministiskt.

SAC har en dubbel struktur: dels geografisk, dels branschvis. Organisationens bas är lokala samorganisationer, LS, genom vilka enskilda personer blir medlemmar i den syndikalistiska rörelsen. Det anses i dag finnas ett hundratal LS vars medlemmar utgör cirka 80 procent av rörelsens medlemskader. LS ingår i federationen SAC som fungerar samordnande och administrativt. Varför har då Pettersson och Silberstein skrivit en bok om denna rörelse, vilken en gång var relativt betydande men i dag snarast är en skugga av sitt forna jag? Författarna svarar på följande sätt:

”Vi tycker det är angeläget med parter på arbetsmarknaden som tar ansvar genom att teckna kollektivavtal som reglerar förhållandet mellan löntagare och arbetsgivare. Syndikalisterna anser att kollektivavtal begränsar dem eftersom de blir bundna av fredsplikt. Konflikt,

för minsta anledning, har blivit syndikalisternas arbetsmetod. Syndikalisterna ägnar sig åt hot och trakasserier. Det

tommy.hansson@contra.nu

drabbar många enskilda individer, både arbetare som finns på arbetsplatsen och de näringsidkare som utsätts för olika former av hot.”

Pettersson och Silberstein har under ar-

via riksdag och regering. Inte så konstigt – de underkänner ju på ideologiska grunder den västerländska demokratin! Under senare år har SAC/syndikalisterna börjat samarbeta med en gruppering såsom det tvivelaktiga och våldsförhärlikande nätverket Antifascistisk Aktion (AFA), som på sitt samvete har otaliga mötesstörningar och våldsamma angrepp på personer och partier man ogillar. Även militanta djurrättsaktivister och radikalfeminister har kommit

att prägla verksamheten. Pettersson/Silberstein framhåller:

”Revolutionära grupper som egentligen inte har mycket gemensamt med syndikalister, som tror på den stora politiska revolutionen och statens övertagande av produktionsmedlen, stödjer gärna aktiviteter som hotar den rådande samhällsordningen. Många syndikalister har ett digert brottsregister och kan betraktas som kriminella. De får hållas, de ursäktas eftersom ändamålen helgar medlen. Även fridsamma syndikalister kan applådera sådana tilltag.” Lars-Olof Pettersson och Willy Silberstein har med sin bok svarat för en angelägen kartläggning i demokratins tjänst av en tvivelaktig rörelse. De ger en lång rad exempel på illegala syndikalistiska aktioner riktade mot exempelvis krogen Berns i Stockholm, restaurangen Lilla Karachi i Gamla stan i samma stad samt Systembolaget. Författarna avslutar med följande uppmaning:

”Därför är vår uppmaning till det omgivande samhället att reagera i tid. Vi kan inte acceptera att den svenska modellen som

bygger på kollektivavtal och överenskommelser mellan fack och arbetsgivare rivs ner av några som aldrig tagit ansvar. Vi måste reagera mot dessa metoder!” ☞

Lars-Olof Pettersson/Willy Silberstein: Syndikalisternas nya ansikte. 156 sidor. Bilda förlag.

betet med sin bok intervjuat ett stort antal personer av vilka många känt sig rädda och hotade till följd av de syndikalistiska gangstermetoderna. De intervjuade har varit arbetare, företagare och icke minst avhoppare. Författarna konstaterar vidare att de syndikalistiska aktivisterna med förkärlek använder sig av olagliga metoder och ger fullkomligt fanken i beslut som fattats i demokratisk ordning

Tillväxtverkets miljardrullning

Allmänhetens kännedom om myndigheten Tillväxtverket har under sommar-månaderna ökat radikalt i och med DN:s avslöjanden om generösa personalrepresentationer. Men var dessa kostnader verkligen så orimliga att det legitimerar ett avskedande av generaldirektören Christina Lugnet? Eller kan dessa kostnader förklaras med att svenska statens personalpolitik innebär låga löner och brist på personalförmåner? För att sätta DN:s scoop i ett större perspektiv kan det vara nyttigt att ställa dessa representationskostnader i förhållande till de totala lönekostnaderna och framförallt granska om kostnaderna för myndigheten ger medborgarna någon form av samhällsnytta. Samtidigt bör en myndighet föregå med gott exempel när det gäller momsredovisning. En personalfest är inte ett seminarium och ett privat företag skulle aldrig komma undan med en sådan kontering.

Men Tillväxtverket är mer än representationskostnader. Tillväxtverket är ett målande exempel på den myndighetsdjungel som allianspartierna kritiserade inför valet 2006. Myndigheten ger även stöd till James Buchanans public-choice teori. Tillväxtverkets misstag inom redovisningen sätter vidare fingret på hur höga skattenivåer leder till att tid används för att undvika skatt i stället för något produktivt.

För att spåra tillväxtverkets rötter måste vi gå tillbaka till 1970-talet. Dåvarande industriministern och tillika centerpartisten Nils G. Åsling tillsatte 1977 en statlig glesbygdsdelegation som skulle rapportera om utvecklingen i glesbygd, landsbygd och skärgården. Delegationen, som under 1980-talet fått mer och mer statsanslag och utvecklats till en konsult för andra myndigheter såsom Finansdepartementet, blev 1991 Glesbygdsmyndigheten efter ett riksdagsbeslut 1990. Mandatet var oförändrat. Vid den tidpunkten var 35 personer anställda och lokaliserade i Östersund. Samma år bildades Närings- och teknikutvecklingsverket som var en sammanslagning av Statens industriverk, Styrelsen för teknisk utveckling och Statens energiverk. Den nya myndigheten skulle verka för fler företagsbildningar, ökad tillväxt bland etablerade företag

samt främja näringslivets utveckling och regional utvecklingskraft.

Nästa anhalt är 1995 då Glesbygdsmyndigheten blev Glesbygdsverket. I övrigt ändrades ingenting gällande myndighetens mandat. Samma sak skedde med Närings- och teknikutvecklingsverket som efter 2001 fick heta Verket för näringslivsutveckling (Nutek). Men då avknoppades två delar till Verket för innovationssystem (Vinnova) och Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS). Från 1991 till 2009 gjordes sju avknoppningar varav sex stycken blev nya myndigheter. Från 2007 blev Nutek ansvariga

fredrik.runebert@contra.nu

för EUs regionala strukturfonder. Alliansregeringen hade 2006 gått till val på att städa upp i myndighetsdjungeln och skapade därför år 2009 Tillväxtverket, genom att slå samman Glesbygdsverket och Verket för näringslivsutveckling samt delar av Institutet för tillväxtpolitiska studier. Men trots avsikten att minska antalet myndigheter tillkom Tillväxtanalys som har i uppdrag att ta fram kunskapsunderlag för en verkkningsfull tillväxtpolitik och för att öka internationella kontaktytor. De två nya myndigheterna fick även överta Konsumentverkets verksamhet inom kommersiell service.

Expanderande myndighetsdjungel

Antalet anställda är i dag 357 personer. På 20 år har alltså antalet anställda ökat med 322 personer och lokaliseringarna är utspridda på nio kontor. Omsättningen var cirka 26,3 miljoner under samma år för Glesbygdsverket medan omsättningen nu ligger omkring 3,6 miljarder kronor. Men samtidigt hade Nutek, som nu ingår i Tillväxtverket, ungefär 526 anställda 1991, men då hade myndigheten som nämnts tidigare knoppat av sju verksamheter till 2009. Hur man än vrider och vänder på myndighetsrockaderna så har den lilla delegationen från 1977 expanderat till 357 personer och en årsomsättning på 3,6 miljarder kronor via omvägar såsom Nuteks grundande 1991.

Tillväxtverkets totala årsbudget för

2011 låg på 3,8 miljarder kronor och själva driftskostnaderna, inklusive personalkostnader och lokalkostnader, ligger på drygt 446 miljoner kronor. Myndigheten delade också ut bidrag på drygt 3,1 miljarder kronor.

Public-choice teorin utgår från att människor är egoister som strävar efter egen nytta, även fast de arbetar inom offentlig sektor. När staten via sina myndigheter och verk fattar beslut tas inte bara hänsyn till allmännyttan utan även vad som är bäst för beslutsfattarna. Vilken generaldirektör vill lägga ned sitt eget verk om en intern utredning kommer fram till att den är onödig? Och vilken anställd skulle föreslå en nedläggning av sin egen arbetsplats? Och vilken politiker har tid och ork att följa alla turer kring myndighetsrockader när belöningen blir att särintressen blir upprörda över att just deras verksamhet hotas av nedläggning eller neddragningar? Teorin stipulerar att den offentliga sektorn och byråkratin expanderar med tiden eftersom storleken och antalet anställda ger högre status för generaldirektörerna och andra myndighetspersoner. Det finns även en vilja att säkra jobben och hjälpa sina bekanta inom sina nätverk för att trygga upp den egna situationen. Dessutom är det lättare att expandera än att dra ned på sin egen verksamhet. Dessa tendenser finns även inom privat verksamhet men där kommer konkurrenstrycket att straffa det företag som expanderar okontrollerat och inte anpassar verksamhetens storlek efter marknaden.

Tillväxtverket, som står under näringsdepartementet, har i uppdrag att underlätta förnyelse i företag och regioner samt göra det enklare att starta företag. I årsredovisningen för 2011 står det att fler ska kunna förverkliga sina affärsidéer och bli entreprenörer. Verket ska även hjälpa regioner att bli mer attraktiva för näringslivet. En huvudsaklig del i det arbetet är att förvalta EUs strukturfonder som går ut på att EU, Tillväxtverket och en initierande part i samhället satsar var sin del i ett projekt. Under programperioden 2007-2013 satsades 21 miljarder kronor varav 8 miljarder från EU.

Så vad är det svenska folket får för

Med ena handen satsar Tillväxtverket på "miljödrivna marknader" och miljöprojekt. Med andra handen satsar Tillväxtverket flera hundra miljoner mer på att subventionera lastbilstransporter, särskilt i Norrlands inland.

3,6 miljarder kronor? Årsredovisningen är omfattande och verksamhetsbeskrivningarna fylliga. Uppdragen definieras i regeringens instruktioner och i regeringens årliga regleringsbrev. Uppdragen är oftast specifika och tidsbegränsade och under 2011 hade verket ett femtiotal uppdrag. I årsredovisningen görs en uppföljning av alla under året avslutade aktiviteter, oftast genom enkätfrågor till de som mottagit stöd och bidrag. I vissa fall har verket även följt upp den ekonomiska utvecklingen i de företag som fått stöd. Men något ifrågasättande av hur alternativen till statligt stöd skulle ha varit saknas i de flesta uppföljningarna. Det borde även finnas anledning att på den politiska nivån ifrågasätta många av aktiviteterna såsom kvinno-satsningar och transportstöd.

Kaffepengar i sammanhanget

Representationskostnaderna på 690 000 kronor är i det perspektivet kaffepengar. Enligt DN:s uträkningar handlar det om 1 476 kronor per person för mat och dryck på den årliga medarbetardagen. I genomsnitt har varje anställd kostat verket ca 630 000 kronor per år, vilket motsvarar en bruttolön på 33 000 kronor per månad. Det betyder att representationskostnader utgör 0,3 procent av personalkostnaderna. I en metrokolumn har nyliberalen Johan Norberg framfört att om verkets personal verkligen har lyckats med sina åtaganden och förbättrat företagsklimatet och

minskat regelbördan, då borde personalen få ännu fler representationsmiddagar som tack för sina prestationer. Samtidigt lutar han mer åt den elaka tolkningen att representationsmiddagar nog är det enda positiva som Tillväxtverket kan bidra till företagsamheten.

Mer allvarligt är konteringen av representationskostnaderna, där middagar, vin- och chokladprovningar, skoteråkning, liftkort i fjällen och båtturer i skärgården har belastat kontot "interna seminarier". Styrelsemöten, årsmöten och liknande tillställningar har redovisats som konferenser vilket inte är brukligt. Kostnader för mat vid styrelsemöten ska i regel förmånsbeskattas med 90 kronor per måltid, vilket inte har gjorts. Den dåvarande generaldirektören Christina Lugnet säger sig inte ha vetskap om dessa regler. Det påståendet borde få politiker att börja diskutera regelförenklingar för förmånsbeskattningar. När inte ens de egna myndighetsrepresentanterna klarar av att hålla reda på alla skatteregler, då är det för mycket begärt att kräva samma sak av småföretagaren som arbetar 16 timmar för att få verksamheten att gå ihop. Dessutom har verket överskridit sina egna riktlinjer vilket torde resultera i antingen reprimander till de som attesterat kostnaderna eller att riktlinjerna ändras. Policyn ska följas och inte vara enbart papperstigar.

Men granskningarna får inte sluta vid en lusläsning av kvitton och verifikat. De

stora pengarna finns i själva verksamheten. Här har tidsfaktorn och bekvämlighetsfaktorn stor betydelse, det är enklare och mer belönande att granska kvitton än att undersöka om en satsning på att främja kvinnors företagande, hjälpa leverantörer inom fordonsindustrin, främja innovation i Norrlands inland eller om de åtta regionala strukturfondsprogrammen verkligen skapar samhällsnytta. En försvårande omständighet med Tillväxtverket är att den är en hybridmyndighet som både tar egna myndighetsbeslut om stödåtgärder till företag och samverkar med många andra myndigheter i olika projekt. Det gör en uppföljning mer svårtolkad eftersom det är svårare att veta vilken myndighet som har skapat en eventuell nytta i ett projekt.

Ytterligare en försvårande faktor vid utvärderingar av myndighetsprojekt är att det inte finns någon standardiserad utvärderingsmodell. Enligt professorerna Anders Lundström på Mittuniversitetet och David J Storey vid universitetet i Sussex har varje myndighet sina egna metoder för att mäta sina prestationer. Det försvårar jämförelser mellan myndigheter och ger en låg kvalitet på uppföljningarna. Däremot finns det inget att klaga på myndighetsservicen. När artikelförfattaren efterfrågade dokument om Nutek kom svaret med bifogade dokument redan dagen efter. Enligt svaret framgick det att dokumenten krävde en viss tid att hitta eftersom de inte fanns inscannade

Fördelning av utbetalningar på projektområden, tusen kronor

Regionala projekt	1.834.964
Transport och fordon	404.515
Regelförenklningar	100.664
Entreprenörskap och innovation	97.107
Kvinnligt företagande	68.705
Sociala företag och kooperativ	46.990
Ungdomar och invandrare	42.662
Miljö	35.178
Summa	2.630.785

och uppgifter om antalet anställda 1991 krävde ytterligare en dags letande för att finna. Servicen är därmed klart godkänd, men något synd är det att myndigheterna inte klarar av att arkivera sådana uppgifter på ett tillförlitligt sätt, eller ännu hellre publicera det i ett arkiv på hemsidan.

Miljö contra glesbygd

Transportbidragen är en udda gökunge som tar stora resurser i anspråk, trots att regeringar av alla kulörer har betonat vikten av att minska koldioxidutsläpp. Enligt en utvärdering av 2010 års transportbidrag går 81 procent av bidragen till lastbilstrafik, främst i Västerbottens och Norrbottens län. Å ena sidan subven-

tionerar staten alternativa energikällor, satsar stora resurser på miljöprojekt och straffbeskattar bilägare, men å andra sidan subventionerar staten fler lastbilstransporter. Extra lustigt är att Tillväxtverket både subventionerar lastbilstrafik och så kallade miljödrivna marknader. Det är till och med så att bidragen till transporter och fordonsindustrin överstiger miljöfinansieringarna med drygt 369 miljoner kronor. Låt vara att leverantörssatsningarna inom fordonsindustrin är inriktade på miljöförbättringar såsom el- och hybridbilar, och låt gå att 19 procent av transportbidragen går till järnvägs- och sjötransporter. Men även när vi räknar in alla dessa fordonsbidrag som miljöfinansieringar och räknar bort transportbidrag till järnvägs- och

sjötransporter går det ändå drygt 251 miljoner mer till transportbidrag än till miljöfinansieringar. Kanske ett symptom på att regeringen vill göra alla nöjda. Det kan också tolkas som en intressekonflikt mellan hänsyn till glesbygd och miljö. Drivmedel är högt beskattat, cirka 55 procent av dieselpriiset och 57 procent av bensinpriset i konsumentledet består av skatt, för att minska fordonstrafik med fossila bränslen och för att skattepengarna ska gå till miljöförbättringar. När dieselpriiset är högt, mycket på grund av höga skatter, riskerar åkerier på landsbygden att slås ut, även fast de kan dra av momsen. Därför måste staten införa subventioner för att fila bort de mest uppenbara kanterna i systemet. Det är samma princip som gör att höga marginalskatter tvingar staten att införa expertskatter för att utländska experter inte ska skrämmas bort från den svenska marknaden. Det är sådana lappkast som gör skattesystemen och myndighetsstrukturer så komplexa. Något försök till utvärdering av hur olika projekt förstärker eller motverkar varandra saknas i årsredovisningen.

De regionala projekten utgör den absolut största utgiftsposten för Tillväxtverket med drygt 1,8 miljarder kronor. Huvudsakligen utgörs detta av EUs strukturfonder, men även när dessa strukturfonder räknas bort är de regionala projekten tillsammans med transportstödet de största utgiftsposterna. Tillväxtverket är därmed en förlängning av Glesbygdverket, även om Nutek ansvarade för strukturfonderna innan sammanslagningen.

Satsningar på entreprenörskap, innovationer, småföretagande och mellanstora företag samt kostnader för att förenkla regelverket når bara upp till drygt 197 miljoner kronor. Regelförenklaringsarbetet på nära 101 miljoner kronor har ännu inte fått avsedd effekt enligt en utvärdering av Riksrevisionen. Företagare har inte märkt av någon uppenbar förbättring och de totala kostnaderna för företagets regelhantering har inte sjunkit sedan alliansregeringens tillträde.

Satsningar på olika grupper såsom ungdomar, invandrare och kvinnor uppgår till 111 miljoner kronor, varav kvinnofinansieringar står för 62 procent. Med andra ord är det viktigare att kvinnor startar företag än att ungdomar och invandrare gör det. Räknar man in alla politiskt korrekta satsningar på olika grupper, miljö och sociala kooperativ är de riktade satsningarna ungefär lika stora som de generella satsningarna på att förbättra företagsklimatet. Är det korrekta avvägningar?

Tillväxtverkets uppföljningar

Tusen kr	Kostnader	Transferering	Totalt
Förvaltning strukturfondsprogram	111.044	1.336.977	1.448.021
Transportbidrag	5.013	376.737	381.750
Öresund-Katte-gat-Skagerack	10.666	156.608	167.274
Sysselsättningsbidrag m m	7.698	128.367	136.065
Produktutveckling	6.576	53.383	59.959
Resurscentra för kvinnor	3.476	46.252	49.728
Kooperativt företagande	1.487	43.848	45.335
Besöksnäringen	17.918	22.433	40.351
Ungas innovationskraft	4.138	31.811	35.949
verksamt.se	28.358	–	28.358

Hur ser då uppföljningarna ut för Tillväxtverkets projekt? För att få en någorlunda överblick nöjer vi oss med att följa upp de två största projekten samt tre mindre, men typiska projekt för Tillväxtverket. Under 2011 har cirka 1,6 miljarder kronor fördelats på 218 ärenden inom de åtta regionala strukturfondsprogrammen, varav 1,3 miljarder har betalats ut. Under hela programperioden 2007–2013 har 8,1 miljarder kronor beviljats. Målet är att öka den regionala konkurrenskraften genom ökat entreprenörskap och sysselsättning. Prioriteringarna i fördelningen ligger på 1. Entreprenörskap (44 procent), 2. Innovativa miljöer (32 procent), 5. Regionsförstoring (17 procent), 4. utvecklat informationssamhälle (6 procent) och 5. Gränsöverskridande (knappt 1 procent). Uppföljningen bygger på att projektägarna skickar in läges- och slutrapporter. Enligt dessa rapporter kommer ungefär 26 900 nya arbetstillfällen att skapas och 11 242 nya företag har startats. Med andra ord har dessa eventuella nya jobb kostat drygt 59 000 kronor per jobb om man enbart räknar med årets beviljade bidrag. Troligen handlar det dock om allt som betalats ut sedan 2007, vilket är 3,9 miljarder kronor. Då blir prislappen per jobb nästan 145 000 kr. Och då har ingen hänsyn tagits till utträngningseffekter. De pengar som satsats på företag som behöver bidrag, har tagits från lönsamma projekt som inte behöver bidrag. Det betyder att mindre pengar kan investeras av de investerare som tidigare lyckats med sina investeringar. Vad hade hänt om företag och hushåll hade fått behålla dessa pengar och själva fördelat dem efter egna önskemål, prioriteringar och visioner?

Vidare mäts antalet aktiviteter, handläggningstider och antalet revisioner. Under rubriken aktiviteter får vi veta att flera informationsmöten och nätverksträffar för projektägare och möjliga projektägare har genomförts. Även två regionala konferenser har genomförts i Övre Norrland och Skåne-Blekinge. Myndigheten har också tagit fram åtta programbroschyrer, tre elektroniska nyhetsbrev och tidningen Sampo Special om strukturfondsprogrammen. För Skåne-Blekinge har en facebooksida skapats. Handläggningstiderna mäter om tiden mellan en fullständig ansökan och faktisk utbetalning håller sig inom målet fyra månader. Det målet uppfylls. Antalet revisioner som genomförts är 50 på projektnivå och fem stycken på systemnivå. Måluppföljningen angående den regionala konkurrenskraften saknas helt.

Transportstödet följs inte upp alls i årsredovisningen. Läsaren får i stäl-

let en sammanfattande beskrivning av verksamheten samt en hänvisning till en rapport från 2010 om uppföljning och resultatvärdering av regionala företagsstöd och stöd till projektverksamhet. Den som följer hänvisningen får veta att de företag som omfattas av stödet har totalt 39 004 anställda. Inga uppgifter finns om stödet har effekt och om det verkligen behövs för att bevara arbetstillfällena. Och om de behövs får läsaren inget svar på frågan om det finns andra åtgärder än att ösa skattepengar på transporter.

Goda och dåliga uppföljningar

En del av Tillväxtverkets regelförenklingsarbete är att samla företagens inrapporteringskrav och informationsgivning till Bolagsverket och Skatteverket på en enda sida – verksamt.se. Det är ett vällovligt projekt som handlar om att företagen inte ska behöva rapportera till två myndigheter, utan kan rapportera allt på en sida. Men frågan är varför en tredje myndighet måste blandas in för att två stora myndigheter ska kunna samarbeta och förbättra servicen för företagare. Tyvärr rankas verksamt.se långt ned i e-bokföringsföretaget Speedledgers tabell över småföretagens förtroende för svenska myndigheter och organisationer. Tillväxtverket ligger längst ned i botten. Enbart 7 procent av de tillfrågade småföretagen placerar verket bland de tre som hjälper företagare bäst. I stället toppas tabellen av Skatte- och Bolagsverket vars uppgifter är att hålla nere entreprenörsaktiviteten genom skatteindrivning och regleringar. Tillväxtverket som har till uppgift att främja företagande har alltså sämst förtroende bland företagarna själva. Tillväxtverkets egen undersökning visar dock att 70 procent känner till verksamt.se och av de som besöker sidan anser 92 procent att projektet helt eller delvis gör det enklare att starta och

driva företag i Sverige.

En av de bättre uppföljningarna har gjorts för regionalt investeringsstöd och sysselsättningsbidrag där de företag som fått stöd jämförs med två kontrollgrupper, en grupp som liknar de företag som fått stöd och en för övriga svenska företag. Resultatet visar en god ekonomisk utveckling för bidragsföretagen enligt utvärderingen. Omsättningsutveckling och förädlingsvärdesutveckling är lika eller något högre än i jämförelsegrupperna. Men samtidigt slår utvärderingen fast att vinstutvecklingen har varit sämre i bidragsföretagen.

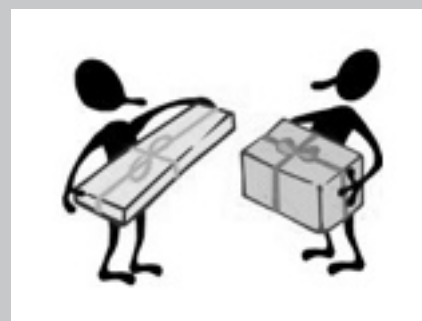
Den sämsta uppföljningen görs i leverantörsprogrammet för fordonsindustrin som kan sammanfattas med följande citat: ”Underleverantörer inom fordonsindustrin beviljades 26,7 miljoner kronor under 2011. Av de cirka 800–1000 leverantörer som finns i Sverige, gör Tillväxtverket bedömningen att cirka 150–200 företag har deltagit i olika aktiviteter under året, många vid mer än ett tillfälle. Konkurrensen inom fordonsindustrin är stor och branschen är helt globaliserad, det tar därför mycket lång tid att förändra inköpsmönster. Därmed är det för tidigt att dra några mer definitiva slutsatser om de långsiktiga effekterna av programmet.”

Självklart är det svårt att mäta långsiktiga effekter, men borde inte det vara en varningsklocka. Om målet med ett projekt är närapå omöjlig att följa upp, då kanske privata investeringar är bättre, särskilt om investeringarna görs av yrkesmänniskor som agerar inom den bransch som de känner bäst.

Tillväxtverkets verksamheter ger, som artikeln beskriver, många trådar att dra i för den journalistiska granskare som är mer intresserad av skogen än av den sly som växer i utkanten av skogen.

Julgåva

En prenumeration på Contra är en idealisk julgåva. Om vi har Din inbetalning på 175 kronor senast den 14 december översänder vi till Dig eller gåvomottagaren (efter Ditt val) ett speciellt framtaget kort om gåvan. Inbetalning sker på plusgiro 85 95 89-4 och Du bör ange i meddelande till betalningsmottagaren att det är en julgåva och vem den avser. Det går också bra att mejla dessa uppgifter till bestallning@contra.nu.

Befolkningsexplosionen som försvann

I större delen av världen – inklusive länder som Iran, Indonesien och Brasilien – har fertiliteten sjunkit drastiskt. Det är fortfarande snabb befolkningstillväxt. Men det beror på att de som redan är födda lever längre. Inte på att födelsetalen är höga.

I slutet av 1960-talet var befolkningsexplosionen katastrofen för dagen. Sedan har vi hunnit med råvarubristen, skogsdöden, livsmedelsbristen och i våra dagar klimatkrisen. Eländena som drabbar oss saknar ände. När det visar sig att den ena katastrofen aldrig inträffar, så står det alltid en ny katastrof på lut. När verkligheten gång på gång visar sig vara mycket bättre än undergångsprofeternas prognoser så går mänskligheten raskt vidare till nästa katastrof. Som nya vetenskapsmän får anslag för att utreda på uppdrag av politiker som alltid är på jakt efter nya uppgifter för politiken. Utan en härlig undergångsprofetia finns det ju inte så mycket verkligt tung politik att utveckla. Och när undergången ligger mer än fyra år bort kan politikern tryggt tala om de framtida katastroferna utan att behöva försvara sin position i nästa val. Och en vetenskapsman utreder så gärna det som han får pengar att utreda. Och resultatet beror ju alltid på förutsättningarna och inmatade grundvariabler. Samt vem som är beställare.

Undergången kom inte

Låt oss därför granska det undergångsscenario som var populärt för 40-50 år sedan. Befolkningsexplosionen. Som skulle förorsakas av ständigt ökande barnkullar. Visst, befolkningen har fördubblats sedan 1960-talet. Men inte på grund av födelsetalen utan på grund av de ständigt sjunkande dödstal. Folk lever allt längre och är allt friskare. Om medellivslängden går upp från 40 till 80 år innebär det ju dubbelt så många årskullar vid liv.

FN gjorde en stor revidering av sina befolkningsprognoser 2010 (data blev inte färdiga förrän 2011 och 2012). Det var en stor och genomgripande revidering. Nedrevidering av födelsetal och befolkningsstillväxt. Inga stora rubriker i tidningarna eftersom det var positiva nyheter.

Fertiliteten och befolkningstillväxten

Nyckelvariabeln för alla befolkningsprognoser är fertiliteten. Hur många barn föder varje kvinna under sin livstid? För att befolkningen (med oförändrad livslängd) ska hålla sig konstant behövs det 2,1 barn per kvinna. I ett land med lägre fertilitet sjunker befolkningen. I ett land med högre fertilitet ökar befolkningen (om vi antar att medellivslängden är oförändrad). Fortfarande ligger (2005–2010) fertiliteten i hela världen på 2,52, men det är en drastisk minskning från 4,91 under perioden 1960–1965. Men i 75 av världens länder är fertiliteten lägre än 2,1. De 75 länderna står för 47,5 procent av världens befolkning. FN räknar

cg.holm@contra.nu

med att antalet länder med fertilitet under 2,1 kommer att fördubblas till 132 för perioden 2045–2050. Sedan 1974 har fertiliteten gått ner med mer än 20 procent i 135 u-länder och med mer än 50 procent i 66 u-länder. Det var 2005–2010 bara tio länder som hade en fertilitet på 6 eller högre: Afghanistan, Tchad, Kongo, Malawi, Mali, Niger (ensamt med över 7), Somalia, Uganda, Zambia och Öst-Timor. Det bör noteras att de här tio extrema länderna idag står för bara 3 procent av världsbefolkningen, så deras höga fertilitet påverkar inte världsbilden.

I den utvecklade världen är det bara Nya Zeeland, Island och Irland som har en fertilitet på 2,1 eller högre. Sverige har 1,9. Och allt fler länder flyttar upp till den utvecklade världen. Allra lägst är fertiliteten i Kina, Hongkong, Macao, Singapore och Sydkorea (1,3) varefter följer Bosnien, Slovakien, Polen, Japan, Malta och Rumänien (1,4). I de här länderna är den låga fertiliteten ett stort och långsiktigt samhällsproblem.

I Afrika är fertiliteten fortfarande hög

med 4,64 (6,75 1960–1965), men den har redan sjunkit rejält i Nordafrika till 2,97 (6,93). Skulle det inte vara för Algeriet, Egypten och Sudan skulle talet ligga under 2,1 även där. I södra Afrika har siffran gått ner till 2,64 (6,20). I Östasien är siffran 1,61 (5,05). I Sydästen 2,77 (6,03) med Afghanistan och Pakistan som länder med avvikande höga tal. Och Iran har ett så lågt tal som 1,77 (6,93) långt under Sveriges 1,90 (2,32). Även i Västasien är minskningen markant 3,02 (5,98). Om vi bortser från Irak, Jordanien och Jemen ligger alla länder under 3. I Östeuropa är talet 1,40, i Sydeuropa 1,43 och i Väst Europa 1,63. Bara Nordeuropa har en så pass hög siffra som 1,83. Latinamerika har 2,30 (5,96) och Nordamerika 2,03 (3,36).

Också i muslimska länder minskar fertiliteten – snabbare än i resten av världen

Ibland sägs det att befolkningsexplosionen fortfarande är aktuell i just den muslimska världen. Ser vi till de tio länderna med högst fertilitet är fyra muslimska (Afghanistan, Mali, Niger och Somalia), medan de övriga är kristna eller i Tchads fall med en ungefär lika stor kristen som muslimsk befolkning. Det som avgör den höga fertiliteten är inte religionen utan den ekonomiska efterblivenheten. Men visst, det finns ett visst samband mellan islam och ekonomisk efterblivenhet, men i de länder som exempelvis genom stora oljefyndigheter har en god ekonomisk standard är fertiliteten låg, även om muslimerna är i majoritet.

Framförallt bör det dock noteras att fertiliteten sjunker mycket snabbt i de muslimska länderna. Snabbare än i resten av världen och snabbare än i resten av u-länderna. Under trettioårsperioden mellan 1975–80 och 2005–2010 minskade fertiliteten i länder med muslimsk majoritet med 2,6, medan den minskade med 2,2 i hela u-landsgruppen och 1,3 i hela

världen (som ju i hög grad påverkas av Europa och Kina, där siffrorna redan från början var låga). Nicholas Eberstadt och Apoorva Shah har i en artikel tagit fram de länder som under en tjugooårsperiod (under efterkrigstiden, alla tjugooårsperioder är räknade) minskat fertiliteten mest. De fyra länderna i topp är alla muslimska (Oman, Maldiverna, Kuwait och Iran). Alla minskade med mer än 4,5 under en tjugooårsperiod.

Faktum är att fertiliteten i de muslimska länderna idag är lägre än den var i icke-muslimska länder på samma utvecklingsnivå. Men visst finns det undantag. De kurdiska områdena i Turkiet drar upp genomsnittet markant. I östra Turkiet ligger fertilitetstalet på 3,65, medan det i större delen av Turkiet (inklusive Istanbul) ligger på 1,9, alltså på svensk nivå. I Teheran ligger talet betydligt lägre, så tidigt som 2000 var siffran nere på 1,4. Men till Teheran flyttar det massor med folk från landsbygden, så staden ökar ändå sin folkmängd, vilket även gäller landet Iran, men den ökningen förklaras enbart av ökad medellivslängd, inte av höga födelsetal. Till och med Saudiara-

bien var 2011 nere på 2,31.

Dock kan vi notera att de muslimer som kommer till Sverige i betydande utsträckning kommer från länder med hög fertilitet, Somalia och Afghanistan. Det finns ju även många kurder i Sverige. Men den nu ökande flyktingströmmen från Syrien kommer från ett land där fertiliteten redan gått ner till europeisk nivå.

Befolkningsexplosionen över

Befolkningsexplosionen i den gamla meningen kan vi glömma. FN räknar med att hela världen ligger under 2,1 cirka 2060. Det betyder dock inte att världens befolkning kommer att minska, ökande medellivslängd bidrar till fortsatt ökande befolkning, dock en ökning i betydligt lugnare takt. De sjunkande fertilitetstalen i andra delar av världen kommer rimligen också att innebära att emigrationstrycket kommer att avta. Särskilt om fler länder överger den destruktiva sharia-ekonomin. I ett land med sharia-ekonomi är olja enda vägen att klara sig från ekonomisk efterblivenhet.

En ny bok om Raoul Wallenberg

2012 skulle Raoul Wallenberg ha fyllt 100 år. I samband med detta, har flera nya böcker kommit ut om honom. En av dessa böcker är *Raoul Wallenbergs sista dagar* skriven av Alex Kershaw (originaltitel: *The Envoy*, förlag Natur & Kultur). En intressant bok som innehåller väldigt mycket. Den röda tråden i boken är några judiska familjers öde från 1944 till våra dagar. De första sex kapitlen i boken handlar om tiden innan Raoul Wallenberg kom till Budapest.

Exempelvis:

- Vad nazisterna planerade
- Vem var Adolf Eichmann – ansvarig för judefrågor
- Hur kom Eichmann till Budapest
- Deporteringar till koncentrationslägren
- En familjs flykt i det nazistockuperade Europa
- Hela situationen i Budapest i slutet av 1944

Sedan följer en kortfattad beskrivning vem Raoul Wallenberg var och hur han fick uppgiften att åka och arbeta i Budapest. Hur han organiserade hela räddningsaktionen och allt om hans farliga arbete, hans kontakter med nazisterna och så vidare. Raoul Wallenberg väntade – med stora förhoppningar – på ”befrielsen” och planerade kontakterna med ryssarna i samband med fortsatt hjälparbete.

Man kan tycka som författaren – hur naiv kunde han vara?

När ryssarna tog över började en farsansfull tid, som beskrivs detaljerat. Ingen gick säker. Inte heller Raoul Wallenberg som blev tillfångatagen direkt. Sedan får man läsa om allt vad svenskarna inte gjorde för att försöka rädda honom. Den svenska envoyéns och andra högt uppsatta personers passivitet och undergivenhet mot ryssarna. Man blir ledsen och upprörd. Att titeln på boken är *Raoul Wallenbergs sista dagar* är något missvisande, för egentligen vet vi inte hur hans sista dagar var.

Raoul Wallenbergs öde är ett mörkt kapitel i Sveriges historia.

Katarina

Barnafödandet minskar i så gott som hela världen. Och framförallt i Mellanöstern och Afrika. I Tanzania, där bilden är tagen, är fertiliteten (antal barn per kvinna, mätt när barnafödandet är avslutat) fortfarande 5,58, men den har börjat sjunka även i Tanzania, 1980–85 var den fertiliteten 6,55. År 2060 räknar FN med att talet ligger under 2,1 i hela världen (på 2,77 i Tanzania), vilket skulle innebära att befolkningstillväxten i världen i princip förorsakas av ökad medellivslängd, inte av många barn.

Hur mycket mångfald tål demokratin?

Statsvetaren Andreas Johansson Heinö, verksam vid Göteborgs Universitet, har i en studie ingående berört demokratiska dilemman i ett mångkulturellt Sverige. Hans avhandling heter *Hur mycket mångfald tål demokratin?*

Enligt författaren är vår tids kanske viktigaste demokratifråga: "Hur skall demokratin fungera i ett alltmer splitttrat samhälle. Finns det en gräns för hur mycket mångfald demokratin tål?"

Mot slutet av 1990-talet såg den mångkulturella världsbilden ut att ha segrat. Mångfald hade upphöjts till internationell norm och alltför många länder införde olika varianter av mångkulturell identitetspolitik. Ett decennium senare har vinden vänt. Allt fler ställer sig bakom uppfattningen att den hittillsvarande integrationspolitiken har misslyckats. Att våga erkänna att det finns en problematik i relationen mellan mångkultur och demokrati är det enda etiskt och vetenskapligt försvarbara förhållningssättet, framhåller författaren.

Det är otvivelaktigt svårare att få en demokrati att fungera i ett heterogent än i ett homogent samhälle. Även om denna slutsats kan te sig obekvämt, så måste den framhållas. Det finns också studier som hävdar att heterogenitet är negativ för välfärd. Att hantera etnisk mångfald är kostsam.

Författaren konstaterar att mångfald i det offentliga samhället inte är mer än en innehållslös klyscha. När exempelvis socialdemokraterna säger, att "vi vill att Sverige byggs med mångfald som grund", är detta bara ett av oändligt många exempel på hur mångfald fungerar som ett lösenord för att markera lydnad mot rådande ideologiska trender i samhället. Men vad som döljer sig bortom mångfald som slagord är en ökad mångfald i bred bemärkelse. Till följd av den förda invandringspolitiken har mängden etniciteter, språk, religioner, sexualiteter och kulturer mångfaldigats.

Det enskilt viktigaste i all denna mångfald är det odiskutabla faktum, att var femte svensk invånare är här på grund av inflyttningen till Sverige från 1960-talet och framåt och därmed har rötter bakåt som sträcker sig på sin höjd femtio år, oftast betydligt kortare. Och inga tecken tyder på att denna utveckling kommer att avstanna. Det finns heller ingenting som talar för att det i det svenska samhället håller på att utvecklas en ny gemensam

identitet som är jämförbar med den nationella svenska identitet som fram till 1970-talet innefattade en överväldigande del av befolkningen.

Idag är samtliga gamla riksdagspartier eniga om att Sverige är ett mångkulturellt samhälle och ser detta som något positivt. Men när Anna-Greta Leijon var invandrarminister klagade hennes chef, statsminister Olof Palme, sin syn på invandringspolitiken: "Du kan dra olycka över oss om för många kommer hit".

Anpassningens dilemma

Journalisten Janne Josefsson skrev i sin artikel 2008: "Vi har inte på ett seriöst och trovärdigt sätt beskrivit vilka oerhörda problem som finns i ett mångkulturellt samhälle. Jag tillhör dem som försvarar det mångkulturella samhället, men vi som försvarar det har ju förskönat det..."

Inflyttningen av nya medlemmar i ett samhälle riskerar alltid att medföra en förskjutning av normer. Det mångkulturella samhället leder till en mer heterogen värdegrund, vilken riskerar att förändra förutsättningarna för demokrati.

En av bokens kapitelrubriker heter Anpassningens dilemma. Detta dilemma handlar om en kraftigt ökande muslimsk minoritet. År 1950 fanns det knappt en enda muslim i Sverige. Men under de senaste decennierna har det skett en dramatisk förändring. Den stora inflyttningen av muslimer kan exemplifieras av att det år 2007, enligt Fredrik Reinfeldt, fanns 400 000 muslimer i vårt land*.

Sedan dess har det skett en oavbruten tillströmning av muslimer till Sverige. Mot bakgrund av att demokrati och islam framstår som oförenliga ställs här onekligen dilemmat om anpassning på sin spets. Ett utmärkande problem i den mångkulturella berättelsens utformning i Sverige är den starka anti-nationalismen. Utan att ta hänsyn till att den svenska kulturen har skapat den svenska demokratin tabubeläggs varje hänvisning till "svensk" eller "vår historia".

*Påståendet kan knappast vara korrekt. Möjligen avser siffran människor som kommer från länder med muslimsk majoritet. Men till Sverige kommer från länder som Libanon och Irak en hög andel kristna, vilket i mindre utsträckning även gäller länder som Turkiet, Iran och Egypten (red).

En kulturförnekande kultur

Famösa har följande osanna och förolämpande uttalanden blivit: "Jag tror att det som gör svenskarna så avundsjuka på invandrargrupper. Ni har en kultur, en identitet, en historia, något som binder ihop er och vad har vi? Vi har midsommar och sådana tontiga saker." (Mona Sahlin) "Ursvenskt är bara barbari, resten av utvecklingen har kommit utifrån" (Fredrik Reinfeldt) "Det var faktiskt inte vi svenskar som byggde Sverige. Det var människor som kom utifrån." (Maud Olofsson). Bokens författare betonar, att det är intellektuellt och andligt självmord att skära av rötterna, även i en kulturförnekande kultur.

Johansson Heinö lanserar i sin avhandling tre förutsättningar för demokrati, vilka alla tre grundar sig på omfattande empirisk forskning:

- Demokrati förutsätter ett visst mått av nationell homogenitet
- Endast vissa kulturer är demokratiskt kompatibla
- Demokrati förutsätter ett visst mått av nationalism

Behovet av en gemensam nationell identitet för att ett demokratiskt samhälle ska fungera återkommer i all forskning.

Vidare lyfter forskningen fram den ofrånkomliga men obekväma sanningen att exkludering alltid är en nödvändighet. Vi kan inte vara hur olika som helst.

Något slutgiltigt svar på frågan om hur mycket mångfald demokratin tål kan givetvis inte ges. Men det är oerhört viktigt att den frågan ställs.

Historieprofessorn Sven Lundkvist sa en gång i ett uttalande, att "pluralism är bra, men bara till en viss gräns. Till sist måste vi befästa gemensamma grundvärderingar annars kriger vi ihjäl oss."

Vad som behövs är en gemensam värdegrund som överbryggar och håller samman, nu när kristendomen har avskaffats och allt som förknippas med svenskhet och nationalism har förpassats till historiens skräphög.

För den som har anknytning till det gamla kristna enhetssamhället ligger det nära till hands att bli nostalgisk.

Bibelöversättaren Per Block har i en intervju uttryckt sin syn på det pluralistiska samhället. Han anser, att det pluralistiska och sekulariserade samhälle som växer fram kommer att på många sätt vara sämre än det gamla kristna enhetssamhället. Då fanns det värden alla erkände, människor levde av en gemensam berättelse som välvde sig över allt annat. Det fanns ett värde i detta, understryker Per Block.

Till sist: Visst var det bättre förr!

David Stavenheim

Hitler var min chef

Den i historien mest omtalade och älskade gestalten är utan jämförelse Jesus Kristus. Vid en avgränsning till den profana kulturen och till det senaste århundradet, så torde den mest omskrivne och därtill den mest avskydde personen vara Adolf Hitler. Historikern William L. Shirer, som har skrivit det nationalsocialistiska Tysklands historia i *Det tredje rikets uppgång och fall*, slår utan tvekan fast, att Hitler var ett, om än ont, geni. Shirer säger vidare, att "Hitler ägde en demonisk personlighet, en järnvilja, mystiska instinkter, en kall hänsynslöshet, ett märkligt intellekt, en högtflygande fantasi, och – utom mot slutet, när han var berusad av makt och framgång och övervärderade sig – en förbluffande förmåga att förstå människor och situationer". Mot bakgrund av denna personbeskrivning av Hitler, är frågan om hur det var att ha honom som chef onekligen intressant. Den frågan besvaras av hans sekreterare Christa Schroeder, i boken *Hitler var min chef*.

År 1933 utsågs Schroeder, som då var 25 år, till en av Hitlers personliga sekreterare och kom att i tolv års tid ingå i Führerns inre krets, som för honom utgjorde något av en reservfamilj. När Schroeder gjorde en resumé av sitt liv i Hitlers tjänst beskrev hon det som en "så gott som fullständig avskärmning från den civila och normala vardagen. Ett liv bakom avspärningar och bevakade stängsel, i synnerhet under krigsåren i de skiftande Führerhögkvarteren". Under krigsförbrytarprocessen i Nürnberg beskrev generalöverste Jodl högkvarteren som "en korsning mellan kloster och koncentrationsläger".

Hitler brukade för det mesta ta diktamen antingen sent på eftermiddagen eller framåt natten, eftersom han då, enligt egen utsago, fick sina bästa idéer. Under den första tiden hade Schroeder och Hitler god personlig kontakt,

och när hon exempelvis vid ett tillfälle anmärkte på en av hans formuleringar, svarade Hitler: "Ni är den enda människa som jag låter mig korrigeras av".

Från och med krigsutbrottet slutade Hitler hålla manuskriptlösa tal. "Helst och bäst talar jag som andan faller på", förklarade han, "men nu när det är krig måste jag väga vartenda ord på guld-våg".

Vid kuppen mot Röhm och SA den 30 juni 1934, sedan kallad "de långa knivarnas natt", då flera hundra personer mördades, såg Schroeder med egna ögon

david.stavenheim@contra.nu

hur Hitler slet av axelklaffarna från SA-ledare. På kvällen satt Schroeder ensam i Rikskansliets köksflygel och intog en måltid. Då for dörren plötsligt upp och Hitler stegade in. Schroeder blev mäktigt förvånad. Aldrig tidigare hade hon sett honom där. Hitler gav henne en hastig blick och slog sin ned vid hennes sida. Med en djup utandning, som om han avhände sig en tryckande börda, sa Hitler: "Såja, nu har jag hunnit bada och känner mig som en ny människa".

I hans egen matsal satt redan Goebbels och de övriga ur staben och väntade på honom, men Hitler valde att först gå till sin sekreterare och anförtrö henne att han "kände sig som en ny människa".

Nedskrivandet av diktamen skedde på skrivmaskin, eftersom Hitler då genast kunde få skriftligt på vad han just sagt, och dessutom älskade det rytmiska skrivmaskinsknattret.

När Hitler började diktera skedde det med lugn röst under det att han vankade av och an i rummet. Sedan kom han gradvis i form och ökade takten. Men om han i sin diktamen kom in på bolsjevismen eller nämnde Stalin eller Churchill vid namn, tog upprördheten helt överhanden. Hitler stående benämning på Churchill och Stalin var "whiskybälsgaren" respektive "blodhunden". När Hitler hetsade upp sig talade han så högt att han kunde höras genom dubbeldörrarna flera rum bort. Hans rödglänsande ansikte uppvisade då ett vildsint uttryck, som verkade direkt skräckinjagande. Ibland hände det märkliga att Hitlers upprördhet överfördes till Schroeder, och det till den grad, att hon drabbades av häftig hjärtklappning.

Efter angreppet på Ryssland togs högkvarteret i Wolfsschanze i bruk, vilket var beläget några kilometer från Rastenburg i Ostpreussen och bestod av ett antal bunkrar som låg spridda i skogen. Något som genast gjorde sig påmint var den synnerligen besvärande myggplågan. Hitler fällde därvid kommentaren: "Åt mig har man valt ut den allra sumpigaste, mest myggrika och klimatmässigt minst gynnsamma av trakter".

Under en lägesgenomgång besvarades Hitler av en mygga och bad en adjutant att jaga bort den. Då det inte skedde till Hitlers belåtenhet, blev han rasande och röt åt honom. För adjutanten blev det omedelbart avsked och kommendering till östfronten.

Under inledningsfasen av det ryska fälttåget var Hitler skämtsam och på gott humör. Men när de tyska arméerna blivit överraskade av den fasansfulla ryska vintern 1941/42 och kört fast, var Hitler ofta nedslagen. Efter Stalingrad förmådde inte Hitler längre lyssna på musik. Det var i Wolfsschanze som Hitler utsattes för 20 juli-attentatet 1944 och mirakulöst undkom med

Christa Schroeder var Hitlers sekreterare från 1933. Hon satt fängslad mellan 1945 och 1948 och förhören med henne resulterade i en bok på tyska 1949 som först 2009 kom på svenska.

lättare skador.

Under lunchmålet dagen före attentatet anförtrödde han sin sekreterare att han drabbats av onda aningar och sa: "Måtte det nu inte hända mig något, det finns ingen som kan föra saken vidare".

Schroeder berättar, att Hitlers inflytande märktes överallt, antingen hyste ingen någon egen uppfattning, eller också tordes man inte uttala den. Den som vågade hysa en egen uppfattning blev utesluten ur kretsen. Schroeder själv var emellertid en orädd kvinna, som stod för sin uppfattning och enligt Karl Brandt, Hitlers eskortläkare, "försatte hon sig genom sin djärva rättframhet tvivelsutan för uppenbar livsfara".

Vid en testund under det ryska fälttåget, då Hitler redan var som ett åskmoln på grund av motgångarna vid fronten, tog han upp sitt älsklingstema om det negativa med rökningen och alkoholen. Hitler hade invändningar mot den automatiska utdelningen av rökvaror till soldaterna. Istället för cigaretter borde man ge dem choklad, menade han.

Samtliga närvarande nickade instämmande, utom Schroeder, som hov upp sin röst och sa: "Missunna inte de arma satterna den glädjen, de har ju in-

get annat". Hitler låtsades inte höra hennes inpass utan fortsatte med sina utläggningar om nikotinets och alkoholens skadeverkningar. Då bröstdade Schroeder av det grova artilleriet med hänvisning till Hitlers fotograf Hoffmann: "Det kan man då rakt inte säga, Mein Führer, Hoffmann både röker och dricker dagarna i ända och han är minsann den raskaste karlen på torpet".

Utan att ge ifrån sig det minsta ljud reste sig Hitler omedelbart upp och tog ett iskallt farväl. Från den stunden försköts Schroeder av Hitler under en lång tid. Hon existerade helt enkelt inte för honom. Ett tillfälle då Schroeders oräddhet inte åstadkom någon häftig reaktion hos Hitler var under Ardenneroffensiven 1944, den sista desperata kraftansträngningen för att få en vändning till stånd. De stod då ute i det fria tillsammans med hennes kollega Wolf, samtidigt som det skedde en överflygning av en formation amerikanska bombplan. Schroeder ställde då den djärva frågan om Hitler verkligen själv fortfarande trodde att kriget kunde vinnas. Hitler svarade: "Vi måste". Wolf berättade senare, att hon var nära att sjunka genom jorden när hon hörde frågan.

Från januari 1945 var Führerhökvateret förlagt till bunkern under Rikskansliets trädgård i Berlin. Under den följande tiden fram till det bittra slutet blev Hitlers kroppsliga förfall alltmer uppenbart. På kvällen den 20 april, mitt under ett angrepp, blev Schroeder och Wolf inkallade till Hitler, som förklarade, att han, till följd av det förändrade läget, var tvungen att upplösa sin stab. Hitler fällde därvid de obegripliga orden: "Jag tänker grunda en motståndsrörelse" och tillade, "då behöver jag just er två. Er sätter jag högst värde på". Hitler tog avsked av dem med ett handslag, och för Schroeder framstod han som en helt och hållet bruten människa, som inte längre var i stånd att finna någon utväg ur sin belägenhet.

Schroeder skriver, att hon lämnade Hitler som förstenad, och att hon tidigare hade förlikat sig med tanken att, om det var nödvändigt, använda mäsingskapseln med cyankalium.

Schroeders reaktion visar, att hennes nära samvaro med Hitler under tolv års tid hade medfört ett visst mått av tillgivenhet. Hon torde ha befunnit sig alltför nära Hitler och nationalsocialismens elit för att kunna inta en objektiv

hållning och kunna ifrågasätta propagandan. Schroeder hävdade med bestämdhet att hon inte hade en aning om den nationalsocialistiska regimens favor och brott.

Efter Tredje rikets sammanbrott togs Schroeder till fånga av amerikanska armén, och av oförklarliga skäl blev hon av ockupationsmakten klassificerad som första gradens krigsförbrytare och dömd tre års internering. Interneringstiden fick hon tillbringa i olika läger och fängelser, ibland under vidriga förhållanden. Schroeder försökte senare i livet att blottlägga Hitlers "sanna ansikte", men hon insåg snart att det var ett omöjligt företag, eftersom han hade så många. Hon slogs ständigt av hans mångfacetterade personlighet, som rymde ett spektrum från utomordentlig älskvardhet och omtänksamhet till uppvisandet av en iskall brutalitet och hänsynslöshet.

Mot bakgrund av hennes tjänst som Führer-sekreterare under hela Tredje rikets existens framstår Schroeders ögonvittnesskildring som ojämförligt viktig för uppfattningen om Hitlers beteende och personlighet.

CONTRA

5 1987...

Redan 1987 slog en statlig utredning fast att byråkratin ökade mycket snabbare än den offentliga verksamheten. Mellan 1954 och 1983 hade antalet anställda i statlig tjänst ökat med 100 procent. Men av de anställda i statlig tjänst var ökningen för "allmän förvaltning" hela 216 procent. Den rena byråkratin hade ökat från 30 till 47 procent av statens verksamhet. Sedan den nioåriga grundskolan genomfördes hade personalen fördubblats, medan antalet elever minskat med 10 procent.

Det var inte bara på skolområdet vi kan känna igen oss. Likadant såg

det ut hos Polisen, där ett sedelärande exempel om övernitiskt agerande när Polisen haft för lite att göra beskrevs.

Contra redogjorde också för ett principiellt viktigt rättsfall. På den här tiden fanns det något som är helt otänkbara idag. "Prisstopp". Staten bestämde att inga priser fick höjas (kort innan hade dock Posten passat på att höja sina priser med 20 procent). Contra höjde sedan priset på en bok (som borde vara skyddad av grundlagen) och dessutom sina porto- och expeditionskostnader i anslutning till Postens höjning. Sedan anmälde

vi oss själva och blev åtalade för brott mot prisstoppskungörelsen. Domstolen struntade högaktningssfullt i grundlagen och Contras företrädare dömdes till 800 kronor i böter.

Vi berättade också om paramilitära övningar i Tyskland, ledda av nationalsocialisten Heinz Hoffmann. Förutom Hitler beundrade han Che Guevara, Mao Tsetung och Fidel Castro. Han förespråkade en sovjetisk ockupation av Västtyskland – det var bättre att vara ockuperad av ett land än av fyra! Idag vet vi att "Wehrsportgruppe Hoffmann" också samarbetade med Stasi.

...för tjugofem år sedan